

Opinnäytetyö (AMK)

Liiketoiminnan logistiikka

2016

Noora Mäki-Tasku

HUNAJAN MAAHANTUONTI KOLMANSISTA MAISTA

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Noora Mäki-Tasku

HUNAJAN MAAHANTUONTI KOLMANSISTA MAISTA

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää maahantuontiprosessin eri vaiheita ja niitä huomioitavia asioita, kun maahantuonti tapahtuu Euroopan unionin ulkopuolelta. Opinnäytetyö jakautuu karkeasti maahantuonnin teoriaan ja käytäntöön. Opinnäytetyö pyrkii selvittämään teorian lisäksi myös tuonnin toteuttamista käytännön tasolla.

Teoriaosuudessa selvitetään yleisesti maahantuontiin liittyviä osa-alueita. Käytännön osuudessa käsitellään hunajan maahantuontia ja erityisesti siihen liittyviä huomioitavia seikkoja. Kun tarkennetaan maahantuonnin kohteena oleva tuote, voidaan edetä käytännön selvityksessä syvemmälle. Hunaja valikoitui kohteeksi, koska hunajan kaltaisten terveyselintarvikkeiden tuontiin liittyy erityisiä vaatimuksia. Siten esille nousee myös tavallisista tuontimääräyksistä ja -ehdoista pidemmälle vietyjä erityissäädöksiä. Aineistona pyrittiin käyttämään mahdollisimman uudehkoja ja luotettavia lähteitä, koska logistiikan ja siten maahantuonnin eri määräykset uudistuvat jatkuvasti. Käytännön osuutta varten kerättiin tietoja alaan liittyviltä yrityksiltä sähköpostitse tuontiprosessin käytäntötoteutuksen selvittämiseksi.

Tuotteen ja sen kriteereiden pohjalta tuontimaaksi on valikoitunut Argentiina sen laadukkaan ja maailmalaajuisesti tunnetun hunajan vuoksi. Maan sijainti ja ilmasto ovat ihanteellisia hunajan tuotantoon. Argentiinan sijainti pakottaa valitsemaan kuljetusmuodoksi merirahdin, ja se onkin paras vaihtoehto hunajan tuonnissa. Merirahdin toimituslausekkeeksi valikoitui CFR, jolloin viejä vastaa kokemattoman maahantuojan sijaan kuljetuksista. Hunajalle valittiin kaksi potentiaalisinta argentiinalaista toimittajaa, joista valikoitui AGLH Premium. Kyseiseen toimittajaan päädyttiin luotettavuuden ja monipuolisen valikoiman vuoksi sekä ajattelemalla markkinamahdollisuuksia Suomessa.

ASIASANAT:

maahantuonti, maahantuonti EU:n ulkopuolelta, tuontiprosessi, elintarvikkeet, hunaja

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Business Logistics

2016 | 69

Rantanen Helena

Noora Mäki-Tasku

HONEY IMPORT FROM THIRD COUNTRIES

The aim of the thesis is to find out various stages of the import process, as well as things to consider when importing outside the European Union. The thesis is divided roughly into theory and practice of the import. The thesis aims to explain theory knowledge in addition to the implementation of the imports in practice.

Theoretical part processes import subjects in general. The practical part deals with the import of honey, and in particular, to consider matters related to that. Choosing specified product for import, it is possible to proceed the practical study deeper. Honey is selected, because health products like honey includes special requirements in import. Thereby comes up special and more far-reaching regulations and not only conventional import regulations. Used material was, as much as possible, relatively new and from reliable sources, because provisions of logistics and thereby import are constantly reforming. For practical part, information was collected from companies operating in the field.

Based on the product and its criteria, Argentina was selected as importing country due to its high-quality honey which is known worldwide. The country's location and climate are also ideal for the production of honey. Location of Argentina affects choosing sea freight as a mode of transport. And it is also the best option when importing honey. Incoterm CFR is selected as delivery clause, in which exporter is responsible for transport rather than inexperienced importer. Two most potential Argentine suppliers were chosen but the AGLH Premium was selected as the supplier of honey in this case. This supplier was chosen because of its reliability and varied selection, as well as considering market opportunities in Finland.

KEYWORDS:

import, import outside the EU, import process, groceries, honey

SISÄLTÖ

SANASTO	7
1 JOHDANTO	8
2 MAAHANTUONTI	10
2.1 Sisäkauppa ja ulkokauppa	10
2.2 Maahantuonti Euroopan unionin ulkopuolelta	10
2.3 Hankintaprosessi	11
2.4 Elintarvikkeiden maahantuonti kolmansista maista	14
2.4.1 Lait ja asetukset	14
2.4.2 Takaisinvedot ja jäljitettävyys	15
2.4.3 Laatu järjestelmät	15
3 TULLAUS	16
3.1 Luovutus vapaaseen liikkeeseen	19
3.2 Passitus	19
3.3 Etuuskohtelu	20
3.4 Tullittomuus	21
3.5 Eriyissä sopimukset	21
4 KULJETUKSET	22
4.1 Elintarvikkeiden kuljetukset	22
4.2 Huolinta	22
4.3 Incoterms 2010 -toimituslausekkeet	23
5 MAAHANTUONTIIN LIITTYVÄT ASIAKIRJAT	25
5.1 Kauppalasku	25
5.2 Kuljetusasiakirjat	25
5.3 Tulli-ilmoitus	27
5.4 Alkuperätodistukset	28
5.5 Terveystodistus	28
5.6 Kansainvälisen kaupan tuontisopimus	28
5.7 Sopimustyyppit	29
6 MAKSUTAVAT	30
6.1 Suorat maksut	30

6.1.1 Maksumääräys	30
6.1.2 Shekki	31
6.2 Asiakirjamaksut	31
6.2.1 Perittävä	31
6.2.2 Remburssi	32
6.3 Valuuttariski	32
7 HUNAJA	34
7.1 Hunaja yleisesti	34
7.2 <i>Luomu</i> – käsite	36
7.3 Pakkausmerkinnät ja nimeäminen	36
7.4 Alkuperä	38
7.5 Elintarvikeparanteet	38
8 HUNAJAN MAAHANTUONTIPROSESSI	40
8.1 Hunajan tuonti	40
8.2 Viejämaat	42
8.3 Tuonnin toteutus	44
8.4 Toimittaja	47
8.5 Sopimukset	52
8.6 Kuljetus ja tavarankuljetusvakuutus	53
8.7 Toimituslauseke	57
8.8 Maksutapa	59
9 YHTEENVETO JA POHDINTA	61
LÄHTEET	63

KUVAT

Kuva 1. Listaus mahdollisista toimittajista.	50
Kuva 2. Esimerkki merirahtireitistä.	55
Kuva 3. Esimerkki merirahtireitistä.	55
Kuva 4. Incoterms 2010.	58

KUVIOT

Kuvio 1. Tuonti.	11
Kuvio 2. Tavarantoontiprosessi.	18
Kuvio 3. Hunajan tuonti vuosina 2000, 2005, 2007-2014.	40
Kuvio 4. Hunajan vienti maittain vuosina 2009-2013.	42

TAULUKOT

Taulukko 1. Sallitut tuontielintarvikkeet maittain.	43
---	----

SANASTO

Finanssikriisi	Viittaa rahoitusmarkkinoilla tapahtuvaan tai sieltä alkaneeseen kriisiin (Attac 2013).
ISO 9001	Laadunhallintajärjestelmä, jota voi käyttää mikä vain yritys. Se sisältää periaatteet laadunhallintaan, kuten asiakasläh- töisyyteen. (ISO 9001 2016.)
ISO 22000	Elintarviketurvallisuuden hallintajärjestelmä, joka on tarkoi- tettu kaikille elintarvikeketjussa toimiville yrityksille (Mäyry 2005).
Polkumyyntitulli ja tasoitustulli	Lisämaksu, jota maksetaan, jos tuonti aiheuttaa Euroopan unionin alueen taloudelle harmia (Tulli 2015d).
Tullikoodeksi	Euroopan unionin tullilaki (Kauppakamari 2016).
Tullinimike	Tullinimike määrittyy tavaraperusteella, ja se määrää siitä maksettavat maksut ja verot. Tullinimike koostuu 8 numeron CN-nimikkeestä ja 2-numeroisesta Taric-koodista. (Jykes 2016.)
Tullitariffi	Tullitariffinimikkeistö on EU:n jäsenmaissa sama, ja se on kaiken kauppatavaran sisältävä tavaraluokitusjärjestelmä. Nimike määrää kannettavan tullin. (Logistiikan Maailma 2016j; Taloussanomien 2016a.)
Valuuttaklausuuli	Valuuttalauseke, joka lisätään sopimukseen, jotta voidaan suojautua valuuttakurssien muutosten aiheuttamilta hinnan muutoksilta (Taloussanomien 2016b).
Vekseli	Vekseli on sen antaja, eli asettajan, määrämuotoinen mak- suoitus tai käytännössä lähinnä sen hyväksyjän antama velkasitoumus (Minilex 2015–2016).

1 JOHDANTO

Sisäkauppa Euroopan unionin jäsenmaiden välillä on nykyään helppoa. Ulko-kauppa EU:n ulkopuolisten maiden kanssa pitää sisällään kuitenkin enemmän erilaisia muodollisuuksia ja säädöksiä. Kansainvälistä kauppaa on niin ikään vienti sekä tuonti. Tässä opinnäytetyössä käsitellään hypoteettisen yrityksen välittömän maahantuontiprosessin aloittamista EU:n ulkopuolisesta maasta. Välitön maahantuonti tapahtuu ilman ulkopuolisia välittäjiä, eli maahantuojaa vastaa itse tuonnin vaiheista. Työstä saavat hyötyä kaikki maahantuonnista kiinnostuneet, etenkin tuonnista EU:n ulkopuolelta. Lisäksi se hyödyttää muun muassa elintarviketuonnin erityispiirteistä kiinnostuneita.

Kiinnostus yleiseen hyvinvointiin on ollut kovassa kasvussa, ja siten kiinnostus erilaisia terveyselintarvikkeita kohtaan on kasvattanut niiden kulutusta. Hunaja lukeutuu hyvämaineiseksi ja laajasti tunnetuksi terveyselintarvikkeeksi, ja sitä käytetään monipuolisesti ruuanlaitossa, kauneudenhoidossa ja terveydenhoidossa. Myös muita mehiläistuotteita, kuten vahaa ja siitepölyä, hyödynnetään laajasti. Näiden terveyselintarvikkeiden maahantuonti on ajankohtaistunut, mikä johti opinnäytetyön aiheen valikoitumiseen sekä päätökseen toimia ilman erillistä toimeksiantoa. Lisäksi kirjoittajan oma kiinnostus maahantuontiin ja terveyselintarvikkeisiin tuki tätä päätöstä. Elintarvikkeeksi on valittu hunaja, sillä sen tuontiprosessi sisältää erityisvaatimuksia, ja siten se tuo esille uusia näkökulmia maahantuonnissa.

Opinnäytetyön tavoitteena on perehtyä maahantuontiprosessin eri vaiheisiin sekä huomioon otaviin asioihin, kun maahantuonti tapahtuu EU:n ulkopuolelta. Työ pyrittiin jakamaan karkeasti tuonnin teoriaan ja käytäntöön. Opinnäytetyö pyrkii selvittämään teorian lisäksi myös tuonnin toteuttamista käytännön tasolla. Työssä on haluttu tuoda esille käytännön näkökulmasta elintarvikkeiden välitön maahantuontiprosessi. Rajatun tuotteen avulla on pyritty viemään käytännön osuus hieman tarkemmaksi. Työ ei käsittele siis yksityishenkilöiden tekemiä tuontitoimenpiteitä, muita tuonnin toteutustapoja tai tuonnin osapuolia, rahoitusta,

markkinointia tai tuotteen jälleenmyyntiä. Työssä ei myöskään syvennytä erityisemmin viejän toimenpiteisiin, logistisiin ratkaisuihin tai tuonnin riskeihin.

2 MAAHANTUONTI

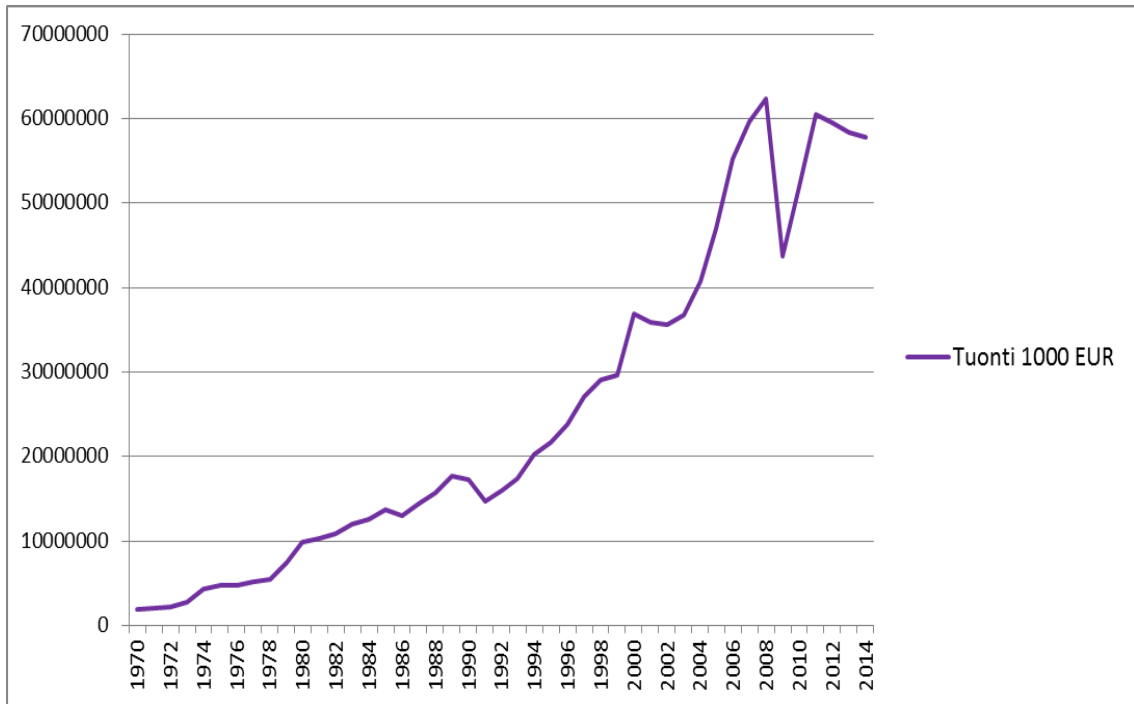
2.1 Sisäkauppa ja ulkokauppa

Sisäkaupaksi kutsutaan kaupankäyntiä Euroopan unionin alueen sisäpuolella. EU:n sisäkaupassa tullimuodollisuuksia tai rajaverotusta ei ole, ja siten se mahdollistaa tavaroiden vapaan liikkumisen. Se on verrattavissa Suomen sisällä käytävään kauppaan. Myös EU:n alueen rahaliikennettä on helpotettu yhteisten maksukäytänteiden avulla, SEPA-maksuin (*Single Euro Payment Area*). Yhteisön tulliliittoon kuulumisen EU:n jäsenyyden myötä on antanut yritysten lisäksi myös yksityisille henkilöille vapauden tehdä kauppaa Euroopan unionin alueella. (Logistiikan Maailma 2016b; Logistiikan Maailma 2016i.)

Ulkokauppa on kaupankäyntiä EU:n ulkopuolisten, eli kolmansien maiden kanssa. Toisin sanoen tavaraa tuodaan tai viedään Euroopan unionin rajojen läpi. Tällöin käytössä on yhteisen tullitariffin mukaiset tullimaksut. Lisäksi tuontiin ja vientiin liittyy tarkempaa valvontaa ja rajoituksia sekä mahdollisesti erilaisia tullietuksia ja kiintiöitä. (Logistiikan Maailma 2016b; Logistiikan Maailma 2016h.)

2.2 Maahantuonti Euroopan unionin ulkopuolelta

Tuonti on ollut kasvussa vuodesta 1970. Tuonnin kasvu on ollut jyrkkää 1990-luvulta lähtien etenkin 2000-luvun alussa. Yksi tuntuva laskupiikki on ollut vuonna 2009, joka on ollut mitä luultavimmin seurausta vuoden 2008 taantumasta finanssikriisin seurauksena (Taloussanommat 2011). Tuonti elpyi nopeasti, ja käyrä on jatkunut tasaisena, eikä kasvu toistaiseksi ole jatkunut. (kuvio 1.)

Kuvio 1. Tuonti (Tulli 2015b).

Maahantuonti Euroopan unionin ulkopuolelta on monimutkainen prosessi verrattuna EU:n sisäiseen kauppaan. Varsinkin tullaukseen liittyy monia huomioitavia asioita ja toimenpiteitä. Ennen tavarankäyttöä on tuotteet tullattava, ja niistä on maksettava asianmukaiset maksut, kuten tullimaksu ja arvonlisävero. Tullimaksu määräytyy sen perusteella, mikä on tuotteen tullausarvo eli tuotteen hinta, sen rahtikulut ja vakuutukset. Tullimaksun prosentuaalinen suuruus riippuu tuotteesta. Yleisimmän periaatteen mukaisesti tullausta varten on annettava ensin tullilmoitus tavarasta. (Yrittäjät 2014.)

2.3 Hankintaprosessi

Hankintaprosessi lähtee yrityksen tarpeen kartoittamisesta ja päättyy yleensä sopimuksen tekemiseen ja myöhemmin toiminnan seuraamiseen. Tämän hankintaprosessin jälkeen alkaa varsinaisen ostotoiminta, joka lähtee liikkeelle tilauksen tekemisellä. Hankintaprosessi auttaa yritystä valitsemaan parhaan mahdollisen toimittajan, jonka kanssa sujuva yhteistyö on avain toimivaan liiketoimintaan. (Logistiikan Maailma 2016a.)

Tarpeen kartoituksella haetaan vastauksia moniin kysymyksiin. Yrityksen täytyy pohtia, mitä ylipäänsä lähdetään hankkimaan, miten, mistä ja minkä verran. Tarkalla kartoituksella ja pohdinnalla mahdollistetaan sujuvampi hankinnan jatkoprosessi, eikä ikäviä yllätyksiä tule niin helposti. Tarkka kartoitus auttaa myös karsimaan toimittajia. Toimittajan valinnassa tulee tarvekartoituksen jälkeen tutkia toimittajamarkkinoiden potentiaalisia vaihtoehtoja. Mahdollisten toimittajien kesken voidaan vertailla heidän kilpailuetujaan ja rajoitteitaan sekä markkinoiden jakautumista toimittajien välillä. Myös toimittajan kustannuksiin vaikuttavat asiat ovat tärkeitä tiedostaa etukäteen. (Logistiikan Maailma 2016a.)

Kun oman tavaran- tai palveluntarpeen kannalta mahdolliset potentiaaliset toimittajat on koottu, on hyvä lähettää heille pienimuotoinen ja tiivis kysely. Tällainen tietopyyntö pitää sisällään oleellimmat kysymykset liittyen toimittajan kykyyn vastata tilaajan tarpeisiin ja toiveisiin. Jotkut yritykset haluavat varmistaa esimerkiksi toimittajan sertifiointit, suositukset tai muita tietotaitoon liittyviä asioita. Kun tietopyyntö on sopivan tiivis, eikä liian raskas vastata, se paljastaa toimittajien kyvyn ja ennen kaikkea halun palvella tilaajaa. Monimutkaisemmissa hankinnoissa voidaan lähettää ehdotuspyyntö, jolloin toimittajat voivat antaa oman ehdotuksensa tuotekokonaisuuden hankinnan toteuttamiseen ja siten todistaa oman kyvykkyytensä ja ammattitaitonsa. (Logistiikan Maailma 2016a.)

Tietopyyntöjen vastausten analysoinnin jälkeen saadaan karsittua potentiaalisten toimittajien määrää huomattavastikin. Seuraavassa vaiheessa toimittajille lähetetään tarkempi tarjouspyyntö. Tarjouspyynnön kannattaa olla sen verran tarkka, että toimittaja kykenee vastaamaan tarvittavan täsmällisesti. Varaa vapaalle kilpailullekin kannattaa jättää, elleivät omat vaatimukset ole ehdottomia. Tarjouspyynnön tulee sisältää tuotekohtaiset tiedot ja vaatimukset, määrän, toimitusajan ja -paikan sekä sopimuksen keston. Tarjouspyynnössä voi myös selventää, millä kriteereillä on eniten painoarvoa. (Logistiikan Maailma 2016a.)

Yritykset vastaavat tarjouspyyntöön tarjouksellaan, joka pitää sisällään vastaukset tarjouspyynnössä esitettyihin kysymyksiin sekä mahdollista lisäinfoa tai selviksiä ostajalle, kuten tietoa takuista tai maksuehdoista. Myyjä voi myös antaa

ostajalle näytteitä tai esitteitä. Joskus ennen tarjouksen lähettämistä tilaajalle toimittaja saattaa tiedustella lisätietoja. Jos lisätietoa päätetään antaa, se on annettava kaikille tarjouspyynnön vastaanottaneille. Kuitenkin tarjouspyyntö on hyvä tehdä siten, että sen tiedot riittävät tarkan tarjouksen tekemiseen, eikä tuotteen hinnassa ole niin sanottua epävarmuuslisää. (Logistiikan Maailma 2016a.)

Tarjousprosessi viimeistellään tarjousten vertailulla. Vertailuun vaikuttavat vaatimuskriteereille annetut painoarvot. Yleensä yksi tärkeimmistä seikoista on hinnan muodostuminen eri tekijöistä, kuten kuljetuskustannukset, maksuehdot, valuutta, tullimaksut tai varastot. Painoarvojen mukainen pisteytys asettaa vertailtavat toimittajat järjestykseen. (Logistiikan Maailma 2016a.)

Hankintaprosessi toimittajan valinnan osalta päättyy hankintasopimukseen. Sopimuksia on viidenlaisia, ja niitä käytetään hyvin alakohtaisesti. Kertaluontoiset sopimukset ovat nimensä mukaan yksittäisiä hankintoja varten. Vuosisopimuksissa sovitaan tietyn kauden sisällä tapahtuvat toimitukset. Vuosisopimuksessa sovitaan yleisemmät kaupan ehdot. Projektisopimus on projektikohtainen. Partnership-sopimus tehdään parhaiden toimittajien kanssa, jolloin yhteistyö on tiivistä. (Logistiikan Maailma 2016a.) Puitesopimus antaa raamit jatkossa tehtäville sopimuksille, jos ei esimerkiksi kyetä yksilöimään tarkemmin sopimuksen sisältöä etukäteen (Karlsson & Kinnunen 2016).

Myyjä ja ostaja määrittelevät useimmiten kauppasopimuksessaan käytettävän toimituslausekkeen, joka määrää kustannusvastuun, tavaravastuun ja toimintavastuun osapuolten välillä. Tunnetuin sekä käytetyin toimituslausekekokoelma on kansainvälinen Incoterms 2010. Toimituslauseke kertoo osapuolten velvollisuudet tavarantoimituksesta ja sen vastaanottamisesta, kustannusten jaottelusta, riskin siirtymisestä ja muista toimenpidevelvollisuuksista kauppaan liittyen. (Logistiikan Maailma 2016a.)

Hankintasopimuksen jälkeen tehdään vielä ostotilaus, jossa tarkennetaan tilauksen sisältö ja erinäiset vaatimukset, esimerkiksi tuotteeseen, toimitukseen ja maksuun liittyen (Logistiikan Maailma 2016a).

2.4 Elintarvikkeiden maahantuonti kolmansista maista

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira valvoo eläinperäisten elintarvikkeiden maahantuontia kolmansista maista. Ei-eläinperäisten elintarvikkeiden tuontia valvoo tulli. EU:n ulkopuolisista maista tuotavien elintarvikkeiden on noudatettava eläinlääkintölainsäädännön asettamia tuontivaatimuksia. Elintarvikkeet käyvät läpi eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen niille sallituilla rajatarkastusasemilla. Tarkastuksilla vältetään tautien leviäminen ja varmistetaan hygieniavaatimusten toteutuminen. Komission antamat suojapäätökset saattavat myös kieltää tai rajoittaa tiettyjen eläinperäisten elintarvikkeiden tuontia EU:n alueelle tietyistä maista. (Evira 2015e.)

2.4.1 Lait ja asetukset

Elintarvikealalla noudatetaan elintarvikelakia (23/2006), jonka kohdat voi tarkistaa helposti Finlexin sivuilta. Maa- ja metsätalousministeriön asetus Euroopan yhteisön ulkopuolisista maista tuotavista mehiläistuotteista löytyy myös Finlexin sivuilta. (Evira 2015a.) Asetuksessa käsitellään muun muassa hunajan määrittelmä ja soveltamisala, tuontivaatimuksia, todistuksia ja poikkeuksia (Maa- ja metsätalousministeriön asetus 896/2006). Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EY) N:o 1925/2006, ”vitamiinien, kivennäisaineiden ja eräiden muiden aineiden lisäämisestä elintarvikkeisiin”, voi selvittää määräykset ravintoaineiden lisäämisestä (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus 1925/2006). Lisäksi tulee pakkauksissa noudattaa kauppa- ja teollisuusministeriön asetusta 1084/2004 elintarvikkeiden pakkausmerkinnöistä ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1169/2011 elintarviketietojen antamisesta kuluttajille (Evira 2015d).

2.4.2 Takaisinvedot ja jäljitettävyys

Tuotteissa saatetaan joskus havaita virheitä, jolloin elintarvikkeita ei päästetä kuluttajille tai muuksi ravinnoksi esimerkiksi eläimille. Joskus joudutaan tekemään myös takaisinvetoja, mikäli virhe havaitaan vasta myöhemmin. Tämä prosessi edellyttää tarkkaa jäljitettävyyttä ketjun jokaisessa vaiheessa, eli mistä tuote on peräisin ja mihin se päättyy. Lisäksi toimijan on itse valvottava tulleita ja lähteviä eriä sisäisessä toiminnassaan. Jäljitettävyyden takaaminen kuuluu alan toimijan omaan vastuuseen. (Evira 2011b.)

2.4.3 Laatu järjestelmät

Tuotteiden alkuperästä, laadusta ja vastuullisuudesta tietoisemmiksi muuttuneet kuluttajat arvostavat nykyajan elintarvikemerkeissä hyviä laatu järjestelmiä. Kansainväliset laatu järjestelmät ovat alan toimijoiden itse laatimia järjestelmiä, ja ne takaavat tarkan jäljitettävyyden sekä tapauskohtaisesti sen, mitä elintarvikealan toimija pitää tärkeänä. Laatu järjestelmä kertoo lainsäädännön edellyttämiä määräyksiä paremmasta toiminnasta ainakin joiltain osin. Järjestelmä voi taata esimerkiksi hyvät tuotantoeläinten olosuhteet, puhtaimmat ja vastuullisimmat raaka-aineet tai luontoystävälliset toimintatavat. Riippumattoman henkilön tulee tarkastaa laatu järjestelmä, ja se tulee hyväksyttäväksi Suomessa elintarviketurvallisuusvirasto Eviralla. (Evira 2014a.)

3 TULLAUS

Tuonti yhteisön alueen ulkopuolelta on monimutkaisempaa kuin EU:n sisäkauppa. EU:n alueella harjoitetaan yhteistä kauppapolitiikkaa, jonka tarkoituksena on turvata yhteisön alueella toimivien yritysten liiketoimintaa ja mahdollisesti asettaa rajoituksia tuonnille, jos se vaarantaa alueen omien tuottajien mahdollisuuksia. Samaa kauppapolitiikkaa sovelletaan jokaisessa EU:n jäsenmaassa. (Fintra 2002, 75.)

EU-jäsenyyden myötä otettiin käyttöön EU:n tullikoodeksi ja sen soveltamisasetus, tullittomuusasetus sekä Taric-asetus, eli asetus tariffi- ja tilastointinimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista. Päätösvaltaa on jätetty jonkin verran myös kansalliselle tasolle, jonka säädökset täydentävät yhteisön tullilainsäädäntöä. (Pehkonen 2000, 216.)

Yhdistetty nimikkeistö, eli EU:n tullinimikkeistö ja tariffi, on luotu yhtenäistetyn tavaran kuvaus- ja koodausjärjestelmän pohjalta, jonka on säätänyt maailman tullijärjestö. Jäsenyyden myötä Suomen aiempi käyttötariffi uusittiin huomattavasti tarkemmalla EU:n yhteisellä käyttötariffilla (Taric), joka on sama kaikissa yhteisön maissa. (Pehkonen 2000, 216.) Tariffia ja tullinimikkeistöä käsitellään lisää työn viimeisessä osiossa.

Tulliselvitysmuotoja on viisi:

1. asettaminen tullimenettelyyn
2. siirtäminen vapaa-alueelle tai vapaavarastoon
3. jälleenvienti yhteisön tullialueelta
4. hävittäminen tullivalvonnassa
5. valtiolle luovuttaminen (Logistiikan Maailma 2016e).

Tullimenettelyjä on kahdeksan:

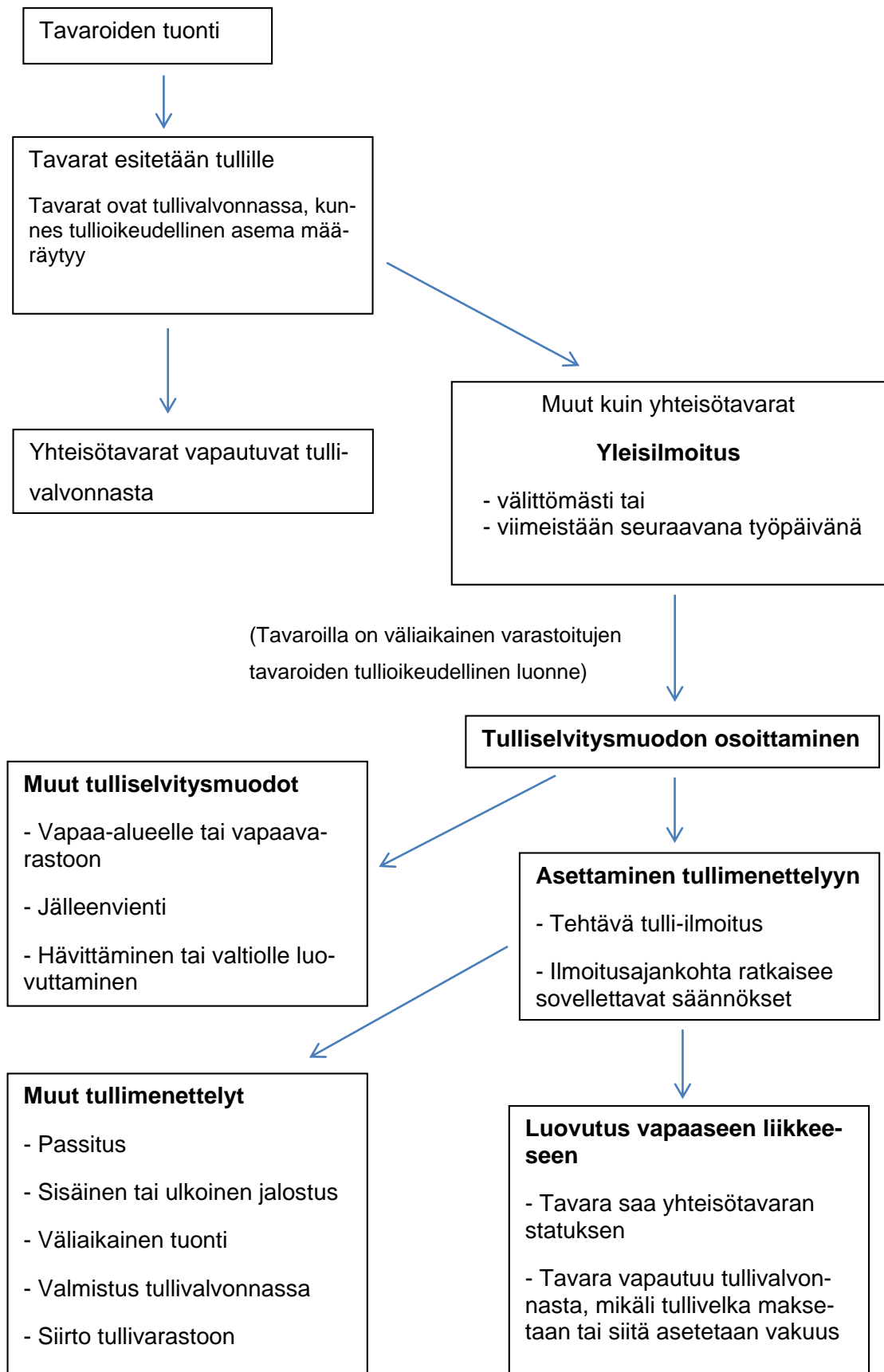
1. luovutus vapaaseen liikkeeseen

2. passitus
3. tullivarastointi
4. sisäinen jalostus
5. tullivalvonnassa tapahtuva valmistus (tämä menettely luultavasti siirretään sisäisen jalostuksen piiriin)
6. väliaikainen maahantuonti
7. ulkoinen jalostus
8. vienti
- (9. väliaikainen varastointi tulee mahdollisesti omaksi selvitysmuodoksi) (Logistiikan Maailma 2016e).

Kun tavara luovutetaan vapaaseen liikkeeseen, tulli ja verot maksetaan heti, mutta muissa tapauksissa maksut voidaan suorittaa myöhemmin (Yrittäjät 2014).

Tullimenettely maahantuodulle tavaralle on selvitettävä jo ennen sen tuloa maahan, jotta prosessi olisi mahdollisimman yksinkertainen (Logistiikan Maailma 2016e). Maahantuotu tavara aina tulliselvitetään tai siirretään varastoon tai vapaa-alueelle, jolloin tulliselvitys toteutetaan myöhemmin. Yleisimmin tuonnissa on kyse tavarán laskemisesta vapaaseen liikkeeseen, mutta joskus eteen voi tulla muitakin tullimenettelyjä. (Fintra 2002, 81.)

Käytetyin tullimenettely on siis tavarán luovutus vapaaseen liikkeeseen. Taloudellisesti vaikuttavia eli luvanvaraisia menettelyjä ovat väliaikainen maahantuonti, tullivalvonnassa tapahtuva valmistus, sisäinen jalostus ja tullivarastointi. Passitusmenettelyssä tavara liikkuu tullaamattomana tullivalvonnassa yhteisön alueella sen lopulliseen määrántulliin, jossa tullaus tapahtuu. Määrätullissa se siirretään seuraavaan tullimenettelyyn. (Melin 2011, 257.) Tullimenettelyvaihtoehdoista työssä käsitellään tarkemmin vain luovutusta vapaaseen liikkeeseen sekä passitusta, koska nämä kaksi ovat käytetyimmät ja tavanomaisimmat tullimenettelyt tuontitullauksessa.

Kuvio 2. Tuontiprosessi (Pirnes & Kukkola 2002, 240).

3.1 Luovutus vapaaseen liikkeeseen

Luovutus vapaaseen liikkeeseen sisältää koko tullausprosessin, jonka aikana tavara saa yhteisötavaran oikeudellisen aseman ja se saa liikkua vapaasti yhteisön alueella. Tähän menettelyyn kuuluu kaikkien tullimaksujen ja verojen suorittaminen, tuontimuodollisuudet sekä mahdollisesti eräitä erityistoimenpiteitä liittyen esimerkiksi lisensseihin, lupiin ja polkumyyntitulleihin. Menettely alkaa tulli-ilmoituksella tavarasta. Ilmoitus annetaan tullille joko 20 tai 45 päivän jälkeen yleisilmoituksen antamisesta, 45 päivää on käytössä merikuljetuksissa ja 20 päivää muissa kuljetustavoissa. (Pehkonen 2000, 218.) Luovutusta vapaaseen liikkeeseen käsitellään lisää työn viimeisessä osiossa.

3.2 Passitus

Passitus on tullimenettelymuoto, jossa tulli ja muut maksut maksetaan vasta, kun tavara on saapunut määrätulliin. Passitusmenettelyssä EU:n ulkopuolelta tuleva tavara voi liikkua passitusalueella tullivalvonnassa lähtötullista määrätulliin, jossa tulliselvitys tehdään. Yhteisötavaran kohdalla tullivalvontaa tai -asiakirjoja ei tarvita. Passitusta käytetään Euroopan yhteisön tullialueella sekä EFTA-maissa, joita ovat Islanti, Norja, Sveitsi, Liechtenstein, San Marino ja Andorra. Passituksesta vastaavana voi toimia yksityinen henkilö tai yritys. Vastaavana toimiva henkilö tai yritys antaa tarvittavat tiedot Tullille sekä veroja ja maksuja vastaavan vakuuden. (Tulli 2012; Euroopan Komission Passituskäsikirja 2015.)

Kun tavara saapuu lopullisen toimipaikkansa määrätulliin, siitä annetaan passitusilmoitus, jonka tulli merkitsee vastaanotetuksi. Merkitty passitusilmoitus lähetetään lähtötulliin ja sen tulliviranomainen päättää passitusmenettelyn. Yhteisön passitus jaetaan kahteen menettelymuotoon, toinen koskee ulkoista passitusta (T1-menettely) ja toinen sisäistä passitusta (T2-menettely). Ulkoista passitusta käytetään pääsääntöisesti, kun tavara tuodaan yhteisön alueelle kolmansista maista. Sisäistä passitusta taas käytetään, kun tavara liikkuu yhteisön alueella

sijaitsevien maiden välillä, kulkien yhden tai useamman EFTA-maan kautta. (Tulli 2012; Euroopan Komission Passituskäsikirja 2015.)

3.3 Etuuskohtelu

Joissain tapauksissa, joissa tuodaan tavaraa Euroopan unionin ulkopuolelta, ei kanneta tullia lainkaan tai sen määrää on alennettu. Etuuskohtelu voi perustua EU:n myönnytyksiin tai sopimukseen ja Maailman kauppajärjestö WTO:n sopimukseen. Joskus etuuskohtelu koskee vain tiettyä tuontikiintiötä. (Tulli 2015c.)

Alennettu tulli tai nollatulli voidaan haettaessa myöntää, mikäli tuote kuuluu etuuden oikeuttavaan tuoteryhmään ja on todistettavasti aito alkuperätuote sekä peräisin maasta, joka kuuluu etuuden piiriin. Vain 20 maata ei kuulu minkään etuuskohtelun piiriin. Kehitysmaita luokitellaan GSP, MMA ja AKT/EPA maaryhmien mukaisesti, ja nämä luokittelut kattavat noin 200 valtiota. GSP eli *Generalized System of Preferences* on yksi tunnetuimmista etuusjärjestelmistä, jossa pyritään kehitysyhteistyöpolitiikan tavoitteiden mukaisesti muun muassa köyhyyden poistamiseen ja kestävän kehityksen ylläpitämiseen. Tavara on myös tuotava suoraan viejämaasta Euroopan unioniin, ja sen alkuperä on todistettava erillisellä alkuperäselvityksellä tai viejän ilmoituksella kauppalaskun yhteydessä. Alennettua tullikohtelua varten annettavaa alkuperäselvitystä ei tule sekoittaa yleiseen alkuperätodistukseen, joka vaaditaan joissain kolmansista maista tuotavista tuotteista. Yleisellä alkuperätodistuksella ei saa etuuskohtelua. (Tulli 2015f; Tulli 2016a.)

Nollatulli tai alennettu tulli voi koskea myös joidenkin tuotteiden kohdalla tiettyä tuontikiintiötä tietyn ajan sisällä. EU:n alueella joidenkin tavaroiden tuotanto ei riitä kattamaan yritysten tarpeita tai niitä ei löydy EU:sta lainkaan. Siten myös tuetaan etuuskohtelun piiriin kuuluvia valtioita. Pääsyä tariffikiintiöön on itse haettava tullausilmoituksen yhteydessä. Jos kiintiö täyttyy, tuotetta saa yhä maahantuoda normaalilla tullausmaksulla. Tullisuspensio on vastaavanlainen menettely, mutta siinä nollatulli tai tullin alennus on määrätty määräajaksi EU:n toimesta. (Tulli 2015e; Tulli 2015g.)

3.4 Tullittomuus

Jotkin EU:n alueelle tulevat tavarat ovat vapautettuja tulliverosta ja usein myös arvonlisäverosta. Tullittomuudella tarkoitetaan erityissäädetyjä tapauksia, joissa veroa ei makseta. Se ei tarkoita luonnostaan verottomia tuotteita. Jotkin tuotteet ovat tullitariffin mukaisesti verottomia. (Tulli 2013.)

3.5 Erityissopimukset

Maahantuonnissa kannattaa varmistaa kuuluuko EU:n ulkopuolinen viejämaa erityissopimuksen piiriin. Erityissopimuksin tietyt kolmannet maat toimivat EU:n sisämarkkinakaupan ehtojen mukaisesti, eikä siis makseta tulliveroa tai elintarvikkeiden kohdalla suoriteta eläinlääkinnällistä rajatarkastusta. Erityissopimusmaihin kuuluu Andorra, Färsaaret, Islanti, Liechtenstein, Monaco, Norja, San Marino, Sveitsi ja Grönlanti. Joidenkin maiden kohdalla kyse voi olla vain tietyistä tuoter ryhmästä, esimerkiksi merenelävistä, eikä tällöin koske kaikkia eläinperäisiä elintarvikkeita. (Evira 2015j.)

4 KULJETUKSET

4.1 Elintarvikkeiden kuljetukset

Elintarvikkeita kuljetetaan pääosin maa-, meri- ja rautateitse, myös lentoteitse tuotteesta ja tuontimaasta riippuen. Helposti pilaantuvien elintarvikkeiden kohdalla suositellaan erityistä huolellisuutta kuljetusliikkeen valitsemisessa. Tällöin kuljetusliikkeen kaluston tulisi olla ATP-sopimuksen mukaisesti luokiteltuja. ATP on yleissopimus koskien herkästi pilaantuvien elintarvikkeiden kuljetuksiin käytettävää kalustoa. Kuljetusliikkeen vaatimukseen kuuluu hyväksytyt omavalvontasuunnitelma ja elintarvikelain mukainen kalusto. Merikuljetuksissa on vastaavasti otettava huomioon merikontin säilytysominaisuudet varsinkin lämpötilan kannalta, tämän ominaisuuden luotettavuudesta kertoo ISO 1496-2 -standardi, jonka mukaisesti merikontti tulisi olla valmistettu. Lentokuljetukset eivät kuulu ATP-sopimuksen piiriin, lentokuljetuksissa käytetään lämpöeristettyjä laatikoita ja kylmävaraajia, tuotteiden lämpötilaa seurataan tallentavilla mittareilla. IATA eli *International Air Transport Association* säätelee kansainvälistä kuljetustoimintaa lentokuljetuksissa. (Evira 2010a; Evira 2010b; Evira 2010c.)

4.2 Huolinta

Huolinta on käsite, joka kattaa monta logistista toimintoa. Huolintaliike hoitaa tavaran liikuttelun ja toimenpiteet kohdemaasta vastaanottajan, eli ostajan luo, noudattaen asianmukaisia sopimuksia, määräyksiä ja lakeja. Prosessiin kuuluu kuljetusten kokonaisvaltainen järjestäminen, tavaran varastointi ja käsittely sekä yleiset toimenpiteet maahantuonnissa. Yleisiä toimenpiteitä ovat muun muassa tullaus, maksujen suorittaminen, vakuutusten merkitseminen sekä erilaisten asiakirjojen ja ilmoitusten tekeminen tai niiden kanssa avustaminen. (Suomen huolinta- ja logistiikkaliitto ry 2016.)

4.3 Incoterms 2010 -toimituslausekkeet

Toimituslauseke on osa kauppasopimusta, ja se ilmaistaan kirjain- tai sanayhdistelmänä. Toimituslauseke määrittelee ostajan ja myyjän välisiä velvollisuuksia tavarantoimituksessa. Lausekkeet määrittävät toiminta-, kustannus- ja tavaravastuun, eli osapuolten toimintavelvollisuudet, kustannusvelvollisuudet sekä vahingonvaaran ja riskin siirtymispaikan ja -ajan. (Pehkonen 2000, 90; Melin 2011, 56.)

Toimintavelvollisuus määrää sen, miten tavara tuodaan ostajan saataville ja miten ostajan tulee toimia tavarantoimituksen vastaanottamisen suhteen. Kustannusvelvollisuus määrää, miten maksuvelvollisuudet tavarantoimituksesta jakaantuvat osapuolten kesken. Vahingonvaaran ja riskin siirtymispaikka ja -aika määräävät, milloin myyjä ei ole enää vastuussa tavarantoimituksen häviöistä tai vahingoittumisesta, eli milloin myyjä voi vaatia ostajalta kauppahinnan suorittamista. (Fintra 2002, 33.)

On otettava kuitenkin huomioon, etteivät toimituslausekkeet määrittele omistusoikeuden siirtymistä, maksuehtoja ja -järjestelyjä, toimitusaikaa eikä sopimusrikkomuksia tai niiden seuraamuksista. Nämä asiat tulee erikseen selvittää kauppasopimuksessa. (Pehkonen 2000, 90.)

Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) Incoterms 2010 on yleisin käytössä oleva toimituslausekkeiden tulkintasääntökokoelma. Kokoelma sai alkunsa jo vuonna 1936, ja se on sen jälkeen uusittu useaan kertaan, viimeksi vuonna 2010. (Melin 2011, 56–57.)

Incoterms 2010 määrittelee tavarantoimitushetken, eli milloin tavarantoimitus tai vastaanotto tapahtuu myyjän sekä ostajan kannalta tarkasteltuna. Lisäksi se kertoo myyjän ja ostajan toimenpidevelvoitteet toimitukseen liittyen sekä myyjän ja ostajan vastuut eri kuluista, jotka liittyvät toimitukseen. Myös vaaranvastuu eli riskin siirtyminen myyjän ja ostajan kesken määräytyy Incoterms 2010 -toimituslausekkeissa. (ICC Finland 2016.)

Incoterms 2010 ei sen sijaan määrittele kaupan osapuolten velvoitteita suhteessa kolmansiin osapuoliin esimerkiksi huolitsijaan. Se ei lisäksi kerro tavaran omistusoikeuden siirtymisestä myyjältä ostajalle eikä tavaran hintaa tai kaupan maksuehtoja. (ICC Finland 2016.)

5 MAAHANTUONTIIN LIITTYVÄT ASIAKIRJAT

Kun tehdään kauppaa ulkomaisen yrityksen kanssa, on olemassa valtava määrä erilaisia asiakirjoja, joista valitaan kyseisen kaupan edellyttämät asiakirjat. Päävastuu asiakirjojen laatimisesta on usein viejällä, mutta varsinkin kolmansista maista tuodessa myös ostaja joutuu laatimaan useita tuonnin ja tullauksen asiakirjoja. Asiakirjojen valintaan vaikuttavat kohdemaata sekä lähtömaa, ja näiden viranomaiset, osapuolten erityisvaatimukset, tuonnin kohteena oleva tavara sekä kauppasopimukseen liittyvät maksu- ja toimitustavat sekä muut ehdot. (Melin 2011, 84.) Seuraavaksi käydään läpi joitain pääasiallisia asiakirjoja EU:n ulkopuolelta tapahtuvassa tuonnissa. Monet asiakirjoista laatii viejämaa.

5.1 Kauppalasku

Kauppalasku on tärkeä osa tulli-ilmoitusta, jonka osaksi kauppalaskun kopio liitetään. Kauppalaskun laatimisesta huolehtii viejäyritys. Kauppalaskun tulee sisältönsä vastata Suomen tullilaisissa ja tulliasetuksessa annettuja määräyksiä. (Melin 2011, 110.)

Kauppaa tehdessä tulee ostajan antaa tarkat tiedot myyjälle maansa kauppalaskun tekoon liittyvistä määräyksistä. Kauppalasku on tehtävä huolellisesti ja tarkasti, sillä se palvelee tuontiprosessin eri toimijoita, kuten kuljetusyritystä, huoltisijaa ja viranomaisia sekä tietenkin kaupan osapuolia. (Suomen Huolintaliikkeiden Liitto 2010, 208.)

5.2 Kuljetusasiakirjat

Erilaiset rahtikirjat toimivat kuljetusasiakirjoina. Merirahtikirja (LWB) on kopioimaton alkuperäiskappale, joka toimii todistuksena rahdinkuljettajan vastaanottamasta rahdista. Tavara luovutetaan vain rahtikirjassa nimetyille henkilölle tai kirjallisesti valtuutetulle edustajalle, eikä se ole siirtokelpoinen asiakirja. Määräpaikassa tavaran vastaanottaja maksaa siihen liittyvät kulut. Jos tavara vahingoittuu,

häviää tai viivästyy, on rahdinkuljettaja velvollinen korvaamaan aiheutuneen vahingon lastin ollessa merellä tai maalla. (Melin 2011, 205; Suomen Huolintaliikkeiden Liitto 2010, 228.)

Kansainvälisissä autokuljetuksissa ei voida noudattaa vapaamuotoista kuljetussopimusta, vaan CMR-sopimusta, jossa se vahvistetaan aina rahtikirjalla. Autorahtikirja on lähettäjän ja rahdinkuljettajan välinen allekirjoitettu kuljetussopimus, jonka tiedoista lähettäjä vastaa. Sopimuksessa määrätään autorahtikirja tehtäväksi kolmena kappaletta, jotka menevät lähettäjälle, rahdinkuljettajalle ja tavaravastaanottajalle. Rahtikirja on todisteena kuljettajan vastaanottamasta rahdista ja rahdinkuljettaja vastaa kuljetettavan tavaravastaanottajalle mahdollisista vahingoista tai häviämisestä sekä viivästyisestä. Vastuu alkaa tavaravastaanottajalle luovutuksesta kuljettajan käyttöön ja päättyy sen luovuttamiseen vastaanottajan haltuun. (Melin 2011, 211–212; Suomen Huolintaliikkeiden Liitto 2010, 230.)

Rautatiekuljetussopimus vahvistetaan usein kansainvälisellä rautatierahtikirjalla (CIM). Rahtikirja on todiste sopimuksen sisällöstä ja tavaravastaanottamisesta kuljetettavaksi. On lähettäjän vastuulla merkitä tavaravastaanottajalle tiedot asiakirjaan oikein, koska hän vastaa virheellisistä tiedoista. Rahtikirjasta laaditaan kaksi kappaletta, joista toinen jää lähettäjälle. Se, kenellä rahtikirjan kaksoiskappale on kuljetuksen aikana, on määräysvalta muuttaa kuljetussopimusta. CIM-sopimuksen määräysten mukaisesti tavara kuljetetaan lähetyspaikasta sen määräpaikkaan samoilla ehdoilla, vaikka matkalla olisi myös meriosuuksia. Rautatiekuljetuksissa enimmäisvastuuta on rajoitettu, mutta yleisesti rahdinkuljettaja vastaa tavaravahingoittumisesta, viivästyisestä ja häviämisestä. (Melin 2011, 215–216; Suomen Huolintaliikkeiden Liitto 2010, 232.)

Lehtorahtikirjasta (AWB) laaditaan kolme alkuperäiskappaletta, yksi lähettäjälle, vastaanottajalle ja lentoyhtiölle. Muutokset rahtisopimukseen on tehtävä lähettäjän aloitteesta lentoyhtiön välityksellä, sillä lähettäjän alkuperäinen rahtikirja toimii määrävänä asiakirjana kuljetuksen aikana. Rahtikirja toimii todisteena hyväksytystä lentolähetyksestä, kuittina suoritetuista maksuista ja tärkeänä asiakirjana muille viranomaisille esimerkiksi tullauksen yhteydessä. Lentorahdin kuljettaja

vastaa tavarasta, niin kauan kuin se on hänen hallussaan. (Melin 2011, 219–220; Suomen Huolintaliikkeiden Liitto 2010, 234.)

Konossementti (*Bill of lading*) eli B/L on meriliikenteessä käytettävä asiakirja, joka edustaa sen kohteena olevaa tavaraa sekä toimii todisteena kuljetussopimukselle. Ennen konossementin luovuttamista laaditaan varaustodistus (*booking-note*) kuljetusasiakkaan varaamasta aluksen rahtitilasta sekä myöhemmin perämiehenkuitti rahdinkuljettajan tavarantarkastuksen jälkeen, jossa ilmenee tiedot määrästä ja painosta sekä havaittavasta kunnosta. Näitä tietoja käytetään konossementissa. (Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry 2010, 257.)

Konossementti toimii todisteena vastaanotetusta tavarasta ja sen antaa rahdinkuljettaja. Niitä laaditaan usein kolme alkuperäiskappaletta ja tarvittaessa ne kopioidaan. Rahdinkuljettaja luovuttaa tavarán määräpaikassa vain alkuperäiskappaletta vastaan. Ostaja saa konossementin haltuunsa usein maksaessaan kauppahinnan. (Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry 2010, 257–258.)

5.3 Tulli-ilmoitus

Maahantuojaja tai hänen edustajansa antaa tullille tuonnin tulli-ilmoituksen. Tulli-ilmoitus annetaan SAD-lomakkeella tavarán sijaintia lähinnä olevaan tullitoimipaikkaan tai tullin lupaa edellyttävällä sähköisellä EDI-sanomalla. Ilmoitukseen tulee liittää tarvittavat asiakirjat, kuten kauppalasku. Maahantuojan on hyvässä ajoin selvitettävä tuotavan tavarán tullinimike, ja mahdolliset tuontirajoitukset tai -kiellot sekä luvat ja lisenssit. (Melin 2011, 107.)

EDI-sanomalla tehtävä tullaus on kaksivaiheinen, ja se on tehtävä viimeistään kymmenen päivän sisällä saadusta luovutusluvasta. Sähköisessä EDI-tullauksessa ilmoitetaan tavaraa koskevat tullaustiedot täydellisesti. Jos ilmoitus on täytetty oikein, tuojaja vastaanottaa tullilta luovutus päätösanoman sekä tullauspäätösanoman, ja sen jälkeen tavara on luovutettavissa vapaaseen liikkeeseen. (Melin 2011, 107.)

5.4 Alkuperätodistukset

Alkuperätodistuksista vastaa useimmiten viejämään viranomaiset, ja se annetaan viennin yhteydessä. Alkuperätodistuksilla haetaan tullietuuskohtelua, muun muassa tullinalennuksia tai nollatullia maan alkuperätuotteille, ja se esitetään tuontitullauksen yhteydessä. Alkuperätodistukset ja -selvitykset määräytyvät sen mukaan, mistä maasta tavaraa tuodaan ja millaisia sopimuksia EU:n ja viejämään välillä on. Alkuperäselvityksiä ja -todistuksia ei tarvita EU:n sisäkaupassa, vaan ainoastaan, kun tuodaan tavaraa kolmansista maista. Joissain erityistapauksissa myös jäsenvaltioiden välisessä kaupassa tulee osoittaa tuotteen alkuperä. (Melin 2011, 97–99.)

5.5 Terveystodistus

Kun tuodaan kasvi- ja eläinperäisiä tuotteita ja elintarvikkeita kolmansista maista, vaaditaan usein terveystodistus. Todistuksesta vastaa viejäämaa, ja sen antaa asianomainen viranomainen tai tarkastuseläinlääkäri ennen tavarantoimitusta. EU:n ja kolmansien maiden välillä käytetään yhtenäistä terveystodistusta, koska eläinperäisille tuotteille tehdään määrätyillä raja-asemilla eläinlääkinnällinen rajatarkastus myös niiden saapuessa tuontimaahan. (Melin 2011, 102–103; Suomen Huolintaliikkeiden Liitto 2010, 210.) Maahantuonnin yhteydessä esitetään rajatarkastusasemalla terveystodistus ja kopiot tuontierää koskevista kaupallisista asiakirjoista (Evira 2015i).

5.6 Kansainvälisen kaupan tuontisopimus

Vaikka pääsääntönä kansainvälisille sopimuksille on sopimusvapaus, kannattaa sopimus laatia huolella, jotta vältetään erimielisyyksiltä. Huolella tehty sopimus määrittelee ostajan ja myyjän oikeudet ja velvollisuudet yksityiskohtaisesti. Tuontisopimuksissa voidaan viitata yleisiin sopimusehtoihin, jotka ovat valmiiksi säädettyjä yksityiskohtaisia ehtoja. Sopimuksessa on lisäksi määriteltävä, mitä näistä

ehdoista noudatetaan. Myös valmiita sopimusmalleja voidaan hyödyntää. On otettava huomioon aina oman kaupan luonne ja laadittava sopimus näiden lausekkeiden pohjalta, mutta valmiit sopimusmallit voivat usein toimia melko valmiina pohjina tuontisopimuksissa. (Fintra 2002, 16–17.)

Kauppasopimus edustaa myyjän ja ostajan tavoitteita, ja näiden tavoitteiden pohjalta laaditaan yhteneväinen sopimus, joka sitoo molempia osapuolia. Sopimusta tehtäessä on päätettävä, minkä maan lakia sopimuksen pohjana noudatetaan, mutta yleisimmin varmin tapa on noudattaa jommankumman osapuolen maan lakia, ja yleisimmin tähän valitaan myyjän maan laki. (Melin 2011, 42.)

5.7 Sopimustyytit

Ostosopimus on perinteisin tuonnin sopimuksista, joilla ostetaan kertaluontoisesti tavaraa ulkomailta. Ostosopimuksen yleiset ehdot määrittelee useimmiten myyjäosapuoli. Jos kotimainen yritys ostaa tasaisin väliajoin tai ostolla on taloudellisesti merkittävä rooli, kannattaa sopimuksessa ottaa huomioon myös ostajan kannalta tärkeitä ehtoja, sopia yleisistä sopimusehdoista ja sopimusmalleista tai laatia erillinen ostosopimus. (Fintra 2002, 15.)

Tuonnin sopimuksista yleisin on jälleenmyyntisopimus. Se pitää usein sisällään perinteisen ostosopimuksen lausekkeet. Jälleenmyyntisopimus on luonteeltaan jatkuva, ja sen osapuolina ovat jälleenmyyjä ja päämies, jolta tuotteet hankitaan. Vain jälleenmyyjä on vastuussa loppuasiakkaalle, jolloin hän tekee kauppaa omalla riskillään ja nimellään. (Fintra 2002, 15.)

Agenttisopimus ei ole virallisesti tuontisopimus, sillä kyse on agentin ja päämiehen välisestä sopimuksesta, jossa agentti toimii päämiehen nimissä. Agentti toimii esimerkiksi Suomessa ulkomaisen yrityksen edustajana ja välittää sitä kautta tilauksia Suomesta ulkomaiselle päämiehelleen. Itse sopimus ja kauppa tapahtuvat myyjän ja ostajan välillä. (Fintra 2002, 15–16.)

6 MAKSUTAVAT

Maksutavan valinta on hyvä ajoittaa jo sopimusneuvotteluvaiheeseen ja sisällyttää kauppasopimukseen, sillä ostaja ja myyjä ajavat useimmiten vastakkaisia intressejä. Ostaja odottaa saavansa kaupan kohteena olevan tavaran haltuunsa ennen kauppahinnan suorittamista, ja myyjä taas toivoo mahdollisimman varhaista maksusuoritusta. Optimaalinen tulos on löytää keino, jolla molempien osapuolten edut on huomioitu. Kun oikea maksutapa yhdistetään takuihin ja takauksiin, saadaan riskejä minimoitua. Maksutavan valinnassa vaikuttaa etenkin kaupan osapuolten välinen luottamus ja yhteistyön kesto, vallitseva kilpailutilanne, maiden yleiset kauppatavat ja käytännöt sekä maiden määräykset. (Pirnes & Kukkola 2002, 160; Fintra 2002, 91.)

Kauppasopimuksessa sovitaan usein myös kaupan maksuehdot, jotka kattavat kauppahinnan maksamiseen liittyvät keskeiset asiat, kuten itse kauppahinnan, maksuvaluutan, -paikan, -ajan, valuuttariskin, maksutavan, ja viivästyssanktiot sekä toimitusehtolausekkeen. Osapuolet voivat sopia ennakkokaupasta, jolloin maksu maksetaan ennen tavaran luovutusta, käteiskaupasta, jolloin maksu suoritetaan luovutuksen yhteydessä, tai luottokaupasta, jossa maksu suoritetaan tavaran toimituksen jälkeen. (Pehkonen 2000, 188; Fintra 2002, 91.)

6.1 Suorat maksut

6.1.1 Maksumääräys

Maksumääräystä käytetään, kun kaupan osapuolten suhde on pitempiaikainen ja perustuu luottamukseen. Maksumääräys muistuttaa periaatteeltaan kotimaista pankkisiirtoa, jossa raha kulkee pankkien välityksellä maksajalta vastaanottajalle. Maksumääräykseen osallistuu maksaja ja vastaanottaja, kotimainen pankki sekä yksi tai useampi ulkomainen pankki. Maksaja antaa maksuun ja sen lähettämiseen tarvittavat tiedot kirjallisesti tai koneellisesti. Tämän jälkeen kotimainen

pankki veloittaa maksajan tililtä kyseisen summan tai vastaanottaa maksun. Kotimainen pankki välittää maksumääräyksen ulkomaiselle pankille, joka suorittaa välitettävän maksun vastaanottajalle. (Melin 2011, 123–124; Suomen Huolintaliikkeiden Liitto 2010, 360–361.)

6.1.2 Shekki

Shekin käyttöä kansainvälisen kaupan maksutapana ei suositella, ja sen käyttö onkin vähentynyt merkittävästi. Shekki kulkee postin välityksellä, joten maksutapana se on hidas ja riskialtis. Kun laaditaan shekkiä, noudatetaan asettajamaan shekkilakia ja määrämuotoa, jossa maksajaksi asetetaan usein pankki. Luotettavien yritysten tapauksissa pankki voi ostaa shekin ja maksaa suorituksen saajan tilille. Parempi ja nopeampi vaihtoehto perinteiselle shekille on SWIFT-shekki, joka on halvempi ja riskittömämpi. Lisäksi se perustuu kansainvälisen pankkien yhteisiin sopimuksiin. Tällöin maksuvaluuttana on jokin tunnettu päävaluutta, jolloin lunastaminen ei vie niin kauan aikaa. SWIFT-shekissä otetaan huomioon molempien maiden vaatimukset. Se on usein maksun vastaanottajamaan asettama asiakirja, joka on laadittu huomioiden maksajamaan määräykset. (Suomen Huolintaliikkeiden Liitto 2010, 361–362.)

6.2 Asiakirjamaksut

6.2.1 Perittävä

CAD (*Cash against documents*) on kansainvälisessä kaupassa maksuehto, joka tarkoittaa perittävää. Puhdas perittävä käsittää pelkät rahoitusasiakirjat, asiakirjaperittävät taas käsittävät kaupalliset asiakirjat tai rahoitusasiakirjat tai molemmat. Uusissa kauppasuhteissa perittävä on yleinen maksutapa, koska myyjän hallinta tavaraansa säilyy, kunnes ostaja suorittaa tavaran omistuksen siirtoon oikeuttavien asiakirjojen luovutusehdot eli useimmiten suorittaa tavaran maksun

tai vekseli hyväksytään. Maksun yhteydessä ostaja saa haltuunsa myös luovutusta koskevat asiakirjat. Laivarahtikirjoista konossementti toimii itsessään omistukseen oikeuttavana asiakirjana, mutta muissa tapauksissa luovutus on toteutettava jollakin toisella menettelyllä, kuten asetettava varastoon tai terminaaliin. Ohjeet maksun suoritukseen ja asiakirjojen luovutukseen antaa myyjä pankilleen. Periminen tapahtuu Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) yhdenmukaisten perimissääntöjen mukaisesti. Menettelyyn osallistuu neljä toimijaa; myyjä, myyjän pankki, ostajan pankki (perivä pankki) ja ostaja. (Melin 2011, 125–126; Suomen Huolintaliikkeiden Liitto 2010, 362–363.)

6.2.2 Remburssi

Remburssi (*Documentary Credit*) toimii maksutapana, kassanhallinnan työkaluna sekä maksuvälineenä ulkomaisessa kaupassa. Sitä käytetään varsinkin uusissa tai etäisissä kauppasuhteissa tai kun tavaran arvo on suuri tai se on yksilöllisesti tehty. Remburssi on avaajapankin eli ostajan pankin kirjallinen sitoumus ohjeiden mukaisen maksun suorittamisesta myyjälle, kun myyjä esittää ehtojen mukaiset asiakirjat pankille. Tämän maksutavan suhteen noudatetaan Kansainvälisen kauppakamarin julkaisemaa UPS 600:n yhdenmukaisia remburssisääntöjä. Remburssiin osallistuu neljä toimijaa, jotka ovat ostaja, ostajan pankki, myyjän pankki sekä myyjä. Ostajan ja myyjän osapuolet usein sopivat remburssin ehdoista jo kauppasopimusta laadittaessa. (Melin 2011, 130–131; Suomen Huolintaliikkeiden Liitto 2010, 366–367.)

6.3 Valuuttariski

Valuuttariski tarkoittaa tilannetta, jossa yritys on velkaa tai sillä on saatavia ja on mahdollista, että valuuttakurssit muuttuvat, jolloin velkojen tai saatavien arvokin muuttuu. Näin ollen yritys voi saada kurssitappioita tai -voittoja. (Melin 2011, 138.) Maahantuonnissa ei ole valuuttariskiä, mikäli maksuvaluutta on euro. Jos laskutusvaluutaksi valitaan jokin muu valuutta, on varauduttava valuuttariskeihin ja

suojauduttava niiltä. Yleisin suojautumistapa on liittää sopimukseen ehto valuuttaklausuulista, jolloin sovitaan ennalta noudatettava kurssitaso. (Fintra 2002, 99.)

7 HUNAJA

7.1 Hunaja yleisesti

Hunaja on 100 prosenttinen luonnontuote, josta keskimäärin 97 prosenttia on erilaisia sokereita, mutta se on vähäkalorisempi ja makeampi kuin tavallinen sokeri. Loput kolme prosenttia ovat tärkeitä vitamiineja, hivenaineita, entsyymejä ja suojaravintoaineita. Hunajaa ei tavallisesti muokata poistamalla tai lisäämällä siihen mitään. (Hunaja – makua ja hyvinvointia 2016b.)

100 grammaa hunajaa sisältää keskimäärin

1 399 kJ (334 kcal)	energiaa
0,3 g	valkuaisaineita
82,0 g	hiilihydraatteja
0,04 mg	B2-vitamiinia (riboflaviini)
0,3 mg	B3-vitamiinia (niasiini)
0,02 mg	B6-vitamiinia (pyrokksiaali fosfaatti)
0,07 mg	B5-vitamiinia (pantoteenihappo)
2,0 mg	C-vitamiinia (askorbiinihappo)
64,0 mg	kaliumia
5,1 mg	kalsiumia
2,9 mg	magnesiumia
7,2 mg	fosforia
0,46 mg	rautaa
0,37 mg	mangaania
0,1 mg	sinkkiä
31 mg	kuparia
5 mg	kromia
8 mg	fluoria

0,72 mg

booria (Hunajainen Sam 2016b).

Mehiläiset tuottavat hunajaa kesäisin keräämällä mettä kasvien kukista ja viemällä meden pesään. Siellä toiset mehiläiset alkavat valmistaa medestä hunajaa levittämällä sitä kennoihin. Kun kennot ovat täynnä, mehiläiset peittävät sen valkoisella vahalla. Mehiläishoitajat jatkokäsittelevät hunajakennot valmiiksi hunajaksi irrottamalla vahan kennon pinnasta, linkoamalla hunajan kennoista ja siivilöimällä sen. Halutusta loppuolomuodosta riippuen hunajaa voidaan sekoittaa, jotta se pysyy juoksevana. (Hunaja – makua ja hyvinvointia 2016d.)

Hunajan maut, koostumukset, värit ja tuoksut vaihtelevat paljonkin riippuen siitä, mistä hunajan valmistukseen käytetty mesi on peräisin. Hunajan olomuoto voi olla juoksevaa, pehmeää tai lohkeavaa. Olomuoto vaihtelee alkuperäkasvin ja mekaanisen työstämisen määrästä. Lohkeavaa eli kiteytynyttä hunajaa ei ole työstetty, kuten juoksevaa ja pehmeää hunajaa. Kiteytymistä tapahtuu kuitenkin aina ajan myötä. Hunajat voivat olla myös lajihunajia, eli mesi on kerätty pääosin tietyistä kasvista, joka antaa sille omanlaisen aromin, värin sekä koostumuksen. Tällöin hunaja usein nimetään kasvin mukaisesti, esimerkiksi puolukkahunaja. (Hunaja – makua ja hyvinvointia 2016a.)

Suomessa hunajan kulutus henkeä kohti on noin 500–600g (Kesko, henkilökohtainen tiedonanto 1.2.2016). Sen kulutus on ollut noin 3 200 tonnia vuonna 2014. Hunajaa valmistetaan Suomessa, mutta koko kulutusta ei suomalainen hunajakauppa kata, vaan sen lisäksi sitä tuodaan EU:sta ja EU:n ulkopuolelta. Hunajaa maahantuodaan Suomeen noin 1,5 miljoonaa kiloa (Kesko, henkilökohtainen tiedonanto 1.2.2016). Kuitenkin kotimaisen hunajan osuus kokonaiskulutuksesta on pysynyt pienin vaihteluin ulkomaista hunajaa suurempana, noin 60 prosentin osuudella kokonaiskulutuksesta. Ainoastaan vuosina 2012–2013 ulkomaisen hunajan osuus oli suurempi (60 %), seuraavana vuonna osuudet olivat jo yhtä suuret. (Suomen Mehiläishoitajain Liitto, Mehiläistarhaus Suomessa -esitys 2015.) Tämä osuuksien heilahtaminen toisin päin johtui vuoden 2012 ennätyksellisen kylmästä ja sateisesta kesästä, jonka seurauksena hunajasato puolittui, eikä hunajaa riittänyt seuraavaan kesään asti (Maaseudun Tulevaisuus 2012).

7.2 Luomu – käsite

Luomutuotteet tarkoittavat sellaisia tuotteita, jotka on valmistettu ilman ympäristön turhaa rasittamista. Lisäksi luomutuotteet eivät ole vahingollisia ihmisille, eläimille tai kasveille missään tuotannon vaiheessa. Luomuelintarvikkeissa on säädetty tarkat rajat välttämättömien lisättyjen aineiden määrästä, ja yleisesti kaikkien elintarvikeparanteiden käyttö on kielletty. Elintarvikkeen valmistuksessa käytettävistä maatalouden raaka-aineista vähintään 95 prosenttia on oltava luonnonmukaisia, jotta tuotetta voi kutsua *luomuksi*. (Evira 2011c.)

Luomutuotteen määritelmä riippuu myös elintarvikkeesta. Tavallisen hunajan voi käytännössä sanoa olevan melko lähellä luomua jo sellaisenaan. Luomuhunajan tuotannossa mehiläistarha tulee sijoittaa riittävän kauas saasteiden aiheuttajista, ja mehiläisten tulisi saada ravinnoksi mahdollisimman paljon luonnonmukaisten kasvien mettä. Varsinkin syyskaudella kukkien kukittua, mehiläisille syötetään vain luomusokereita tai niiden oman pesän siitepölyä. (Hunaja – makua ja hyvinvointia 2016c; Hunajainen Sam 2016d.)

Luomuhunajan tuotanto on niin tarkkaa, ettei sitä tuoteta monessakaan maassa. Muun muassa Unkari ja Uusi-Seelanti ovat tuottaneet luomuhunajaa jo pitkään. Lisäksi jotkin Etelä-Amerikan maat, kuten Argentiina ja Kuuba tuottavat luomuhunajaa. Luomuhunajaa valvotaan tarkasti viranomaisten toimesta, kuten kaikkea luomutuotantoa, ja siitä on tarkat määräykset muun muassa EU-direktiivissä 1804/1999. Suomessa tuotantoa valvoo Elintarviketurvallisuusvirasto Evira. (Hunajainen Sam 2016d.)

7.3 Pakkausmerkinnät ja nimeäminen

Hunajaan ja mehiläistuotteisiin liittyy tuotekohtaisia vaatimuksia, joita on esitetty erilaisissa säännöksissä ja direktiiveissä. Osa säännöksistä koskee mehiläistuot-

teiden tuontia kolmansista maista ja osa muun muassa hunajan pakkausmerkintöjä, koostumusta ja nimeämistä. (Evira 2014c; Neuvoston direktiivi 2001/110/EY; Kauppa- ja teollisuusministeriön asetus 447/2003; Maa- ja metsätalousministeriön asetus 896/2006.)

Hunajan koostumuksesta on määrätty Kauppa- ja teollisuusministeriön asetuksessa 447/2003, liitteessä 2, jossa on tarkat tiedot tuotteen pitoisuusvaatimuksista. Hunaja voi olla koostumukseltaan juoksevaa, kiteytynyttä, tahmeaa tai jotain näiltä väleiltä. (Tuotteiden nimet ja määritelmät 2016.) Hunaja kokonaisuudessaan muokkautuu sen mukaan, minkä kasvien tai kukkien mettä mehiläiset ovat käyttäneet hunajan valmistamiseen. Hunajan koostumus muuttuu ajan myötä luonnostaan, eikä siihen saa vaikuttaa erilaisin lisäainein. Hunaja säilyy itsestään sen entsyymien avulla, jolloin lisäaineita ei edes tarvita. (Hunajainen Sam 2016.) Hunajan tulee olla täysin puhdasta ja muokkaamatonta, eikä sitä saa käsitellä esimerkiksi kuumentamalla. Hunajasta ei niin ikään saa myöskään poistaa turhaan mitään. (Tuotteiden nimet ja määritelmät 2016.)

Hunajaan liittyy tuotekohtaisia pakkausmerkintävaatimuksia. *Hunaja*-nimen käytöstä määrätään, koska siten halutaan estää kuluttajan johtaminen harhaan. *Hunaja*-nimeä saa käyttää tuotteesta, joka on täysin puhdasta hunajaa. Tapauksissa, joissa hunaja on suodatettua, kennohunajaa, palahunajaa tai taloushunajaa, ei sitä voida nimetä pelkästään *hunajaksi*. Muiden kuin suodatetun hunajan ja taloushunajan nimessä voidaan käyttää nimeä *hunaja* täydennettynä sen kasvialkuperän tai alueellisen alkuperän mukaan taikka laatuvaatimuksin. (Kauppa- ja teollisuusministeriön asetus 447/2003.) Jos hunajaan on lisätty aromeita tai muita elintarvikeparanteita, on siitä käytettävä nimeä *hunajavalmiste* tai *hunajatuote*. Kuluttajalle on käytävä selväksi, onko kyse lisätystä aromista vai ovatko mehiläiset valmistaneet hunajan esimerkiksi jonkin tietyn hedelmä- tai marjakasvin kukkien medestä. (Eviran ohje 2012a; Hunajainen Sam 2016a.)

Pakkauksessa on lisäksi oltava merkintä hunajan alkuperästä. Jos tuote koostuu useammasta maasta kerätystä hunajasta, ovat nämä maat merkittävä yksitellen tai ilmoitettava tuotteen olevan sekoitus Euroopan yhteisössä tai sen ulkopuolelta

kerätystä hunajasta tai näistä molemmista. (Kauppa- ja teollisuusministeriön asetus 447/2003.)

Pakollisina pakkausmerkintöinä on ilmoitettava elintarvikkeen nimi, ainesosaluettelot ja mahdollisesti näiden ainesosien määrät tuotteessa. On ilmoitettava myös tuotteen sisällön määrä esimerkiksi painoyksikkönä sekä kerrottava viimeinen käyttöpäivä tai vähimmäissäilyvyysaika. Lisäksi tulee pakkauksessa olla tiedot valmistajasta, pakkaajasta tai Euroopan unionissa toimivan myyjän nimi ja osoite. Jos tiedot valmistajasta tai pakkaajasta saattavat aiheuttaa väärinymmärryksiä tuotteen alkuperämaasta, on sekin ilmoitettava erikseen. Pakollisiin pakkausmerkintöihin lukeutuu myös elintarvike-erän tunnus, säilytysohje, mahdollinen käyttöohje sekä varoitusmerkinnät. (Evira 2015d.)

Ajantasaiset pakkausmerkintävaatimukset löytää myös Eviran sivuilta sen omasta Elintarviketieto-oppaasta (Evira 2015b).

7.4 Alkuperä

Elintarvikkeiden pakkauksissa tulee olla merkintä tuotteen tarkemmasta alkuperästä, mikäli tiedot pakkaajasta, valmistajasta tai myyjästä Euroopan unionin alueella eivät riitä antamaan tarpeeksi tarkkaa kuvaa tuotteen alkuperästä tai sen voidaan ilman tätä lisämerkintää olettaa olevan peräisin muualta kuin se on (Evira 2011a).

7.5 Elintarvikeparanteet

Erilaisten lisäaineiden, aromien ja entsyymien lisäksi elintarvikkeisiin voidaan lisätä ravintoaineita muun muassa terveyttä edistämään. Ravintoaineiden lisäystä koskee omat ehtonsa. Pääsääntöisesti ravintoaineiden kohdalla elintarvikealan toimija takaa itse tuotteensa riskittömyyden terveyden kannalta, mutta ehtoja on silti noudatettava. Esimerkiksi lisättyjen ravintoarvojen kohdalla määrrien tulee olla sellaiset, jotka eivät johda kuluttajaa harhaan. Tuotteessa ei siis saa korostaa

lisättyä ravintoainetta, jos sen määrä elintarvikkeessa on lähes merkityksetön. (Evira 2012b; Evira 2014b.)

Kun elintarviketta täydennetään ravintoaineilla, on siitä tehtävä sähköinen täydentämisilmoitus Eviralle sen asiointipalvelun kautta, ja sen tulee sisältää luonnoksen kyseisen elintarvikkeen pakkausmerkinnöistä. Ilmoitus tulee tehdä myös täydennetyin elintarvikkeen poistuessa markkinoilta. Evira antaa myös tarkemmat ohjeet kyseisen ilmoituksen tekemiseen. (Evira 2015g.) Sallitut ravintoaineet on lueteltu täydentämisasetuksessa 1170/2009/EY (Evira 2016).

Nykyään huomattavan monet elintarvikkeet sisältävät joitain lisäaineita, useimmiten säilyvyyden parantamiseksi ja koostumuksen säilyttämiseksi. Kaikki elintarvikkeisiin luonnostaan kuulumattomat aineet tulee merkitä ainesosaluetteloon koodilla tai nimellä. E-koodissa kirjain tarkoittaa, että kyseinen lisäaine on todettu turvalliseksi Euroopan unionin taholta. (Evira 2015c.)

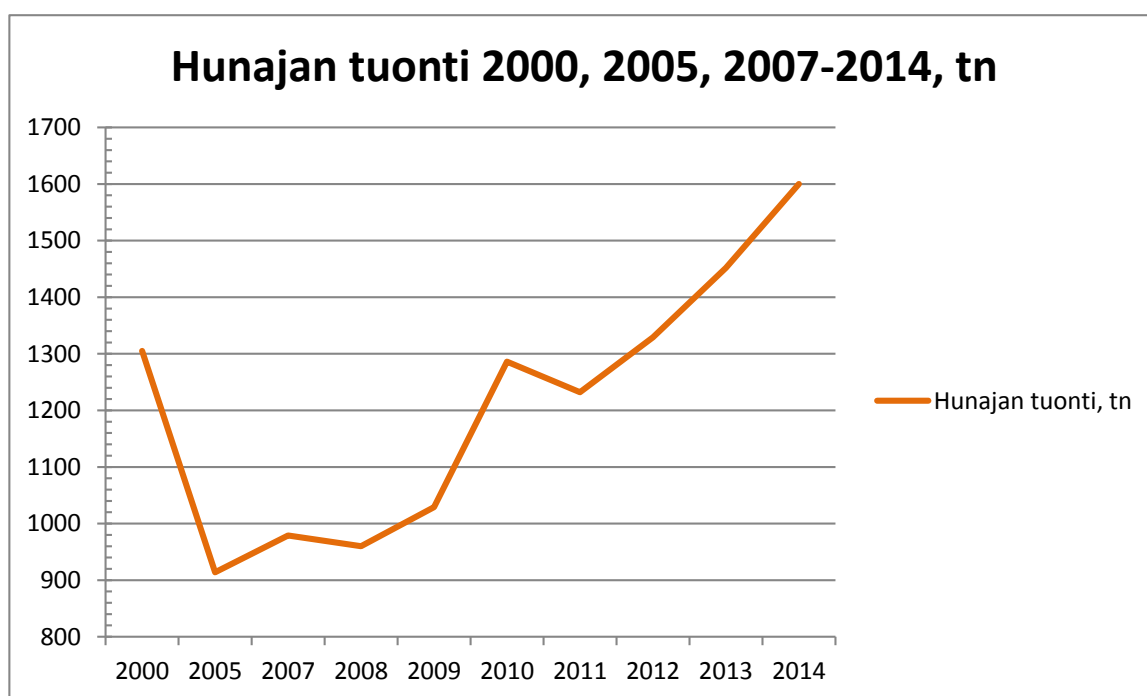
Hunajassa ei käytetä mitään lisäaineita, vaan sen luontaiset entsyymit parantavat tuotteen säilyvyyttä. Jos hunajaan haluaa kuitenkin lisätä esimerkiksi aromeja, kuten vanilja-aromia tuomaan lisämakua, ei hunajaa voida enää kutsua *hunajaksi*. (Hunajainen Sam 2016a.) Jos hunajaan lisätään aromeja tai muita ainesosia, kutsutaan sitä tällöin *hunajatuotteeksi* tai *hunajavalmisteeksi*. Tuote, johon on lisätty joitakin ainesosia, on nimettävä siten, ettei se johda kuluttajaa harhaan. Nimen pitää erottua tällöin puhtaasta hunajasta. Jos hunajaan lisätään esimerkiksi vanilja-aromia, voidaan se nimetä *'Hunaja ja vanilja'*. Jos tuotteeseen on lisätty muitakin ainesosia, voidaan se nimetä *'Vaniljan makuinen hunajavalmiste'*. (Evira 2012a.)

Elintarvikeparanteiden käytöstä saa tarkempaa tietoa Eviran sivuilta löytyvästä Elintarvikelisäaineita, -aromeja ja -entsyymejä säätelevästä lainsäädäntötaulukosta. Samoilta sivuilta löytää myös paranteisiin liittyvän valvontaohjeen, joka koskee viranomaisten lisäksi myös elintarvikealalla toimijoita. Elintarvikealalla toimijat suorittavat omavalvontaa, joka takaa tuotteiden lainmukaisuuden ja vaatimustenmukaisen toiminnan. (Evira 2015h; Evira 2015k.)

8 HUNAJAN MAAHANTUONTIPROSESSI

8.1 Hunajan tuonti

Hunajan tuonnin käyrä on ollut keskimäärin kasvussa vuodesta 2005. Hunajan tuonnin kasvu on ollut jyrkintä vuosina 2009–2010, minkä jälkeen se on laskenut seuraavan vuoden ja jälleen noussut kasvuun vuodesta 2011. Pisin lasku on tapahtunut 2000-luvun alusta vuoteen 2005. (kuvio 3.) Hunajan tuontiin vaikuttaa myös Suomen sääolot. Kylmät ja sateiset kesät vähentävät suomalaisen hunajan tuotantoa, jolloin vaje voidaan joutua hankkimaan ulkomailta. Näin ei luonnollisesti menetellä, jos yritys myy kotimaista hunajaa.

Kuvio 3. Hunajan tuonti vuosina 2000, 2005, 2007–2014 (ETL 2016; SML 2015).

Hunajaa koskee omat tuontiehtonsa. Hunajan viejämailta, jotka eivät kuulu EU:in, vaaditaan hyväksytty suunnitelma jäämien valvonnasta. Maiden listauksen löytää Komission päätöksen 2011/163/EY liitteestä sallittuna hunajan viejänä. Hunajan

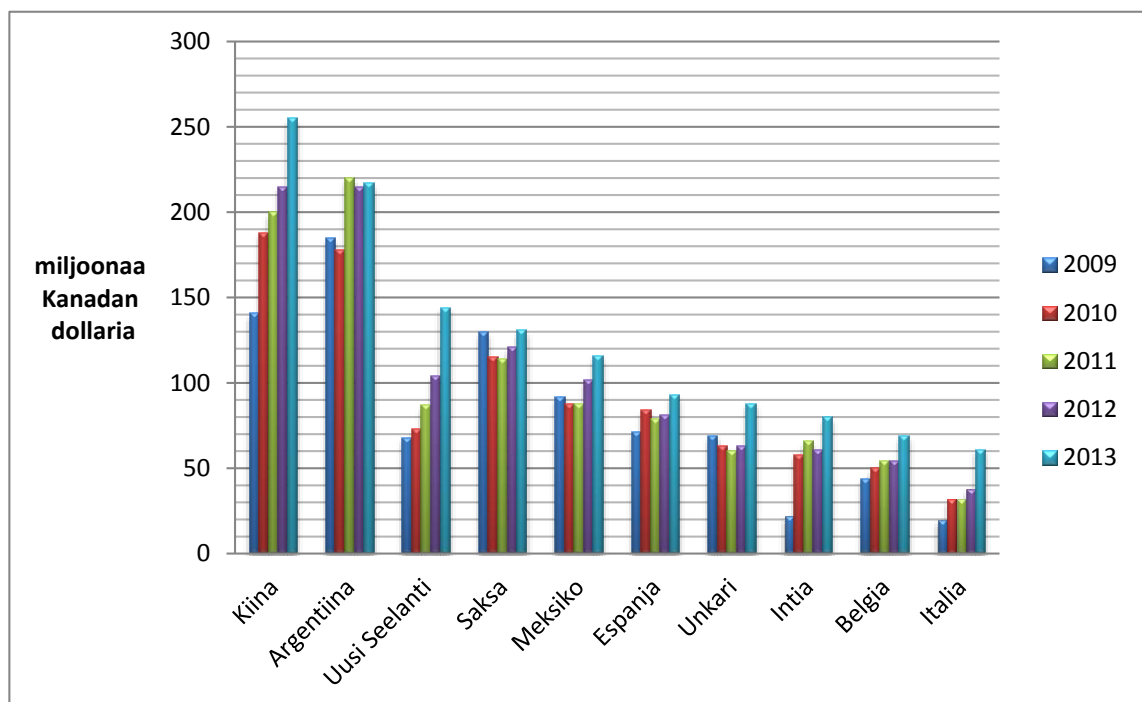
tulee todistettavasti olla peräisin sallitun viranomaisen hyväksytysti rekisteröidystä alkuperälaitoksesta. Sallitun viranomaisen vakuutus asiasta on riittävä todistus, sillä virallista listausta laitoksista ei ole. Tuontierässä on oltava mukana lisäksi terveystodistus, jonka malli löytyy Komission asetuksesta N:o 2074/2005 liitteessä VI lisäyksestä VI. Komissio asettaa myös suojapäätöksiä kolmannesta maasta tuleville eläinperäisille elintarvikkeille, mikäli maassa havaitaan ihmiselle tai eläimelle vaaraksi olevia tekijöitä. (Evira 2015f.) Ennen tuontia suojapäätökset voi tarkistaa maa- ja metsätalousministeriön sivujen lainsäädännöstä.

Eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä tehdään erään satunnaiset tarkastukset. Nämä voidaan suorittaa joko jossain EU:n valtiossa tai Suomen sallituilla rajatarkastusasemilla (Helsingin satama ja lentoasema, Haminan satama ja Vaalimaan maantie). Vähintään yhtä työpäivää ennen erän saapumista tulee tehdä ennakkoilmoitus TRACES-järjestelmässä (*Trade Control and Expert System*), jolloin rajatarkastusasemat saavat saapuvasta lastista tiedon. (Evira 2015f.)

Maa- ja metsätalousministeriön asetus (896/2006) Euroopan yhteisön ulkopuolisista maista tuotavista mehiläistuotteista kokoaa yhteen tuontivaatimukset ja muut sovellettavat lait. Tuonnin yleiseksi vaatimukseksi on esitetty, että tuotteiden tulee olla turvallisia. Hunajan ja emoaineen osalta on säädetty, että sitä sallitaan maahantuoda vain maista, jotka on mainittu komission päätöksen 2011/163/EU liitteessä. Näissä sallituissa maissa hunajan jäämien valvontasuunnitelma on hyväksytty. Alkuperälaitoksen on oltava toimivaltaisen viranomaisen hyväksymä, ja erän mukana on oltava määräystenmukainen terveystodistus. (Maa- ja metsätalousministeriön asetus 896/2006; Maa- ja metsätalousministeriön asetus 72/2013.)

8.2 Viejämaat

Hunajan tuontimaiksi valitaan Argentiina ja Kiina. Argentiinan hunaja on erittäin hyvälaatuista ja turvallista tarkan laadunvalvonnan ja säädösten ansiosta (Hunajainen Sam 2016c; Hunajainen Sam 2016d). Tarkoitus ei ole tuoda hunajaa molemmista maista samanaikaisesti, vaan pitää toinen maa mahdollisuutena, mikäli vastaan tulee maakohtaisia ongelmatilanteita. Esimerkiksi Kiinasta tuodut elintarvikkeet ovat olleet tiukassa valvonnassa, ja hunajan tuonti Kiinasta EU:n markkinoille on ollut kiellettyä, koska se ei ole täyttänyt direktiivien 97/78/EY ja 95/53/EY ehtoja ja on sisältänyt EU:ssa kielletyn antibiootin jäänteitä. (Euroopan Parlamentti 2011.) Kiina ja Argentiina ovat maailman suurimmat hunajan viejämaat. (kuvio 4.) Kiinan dollarimääräinen prosenttiosuus maailman luonnonmukaisen hunajan viennistä on 11,4 % ja Argentiinan 8,9 %, mitattuna vuonna 2014 (World's Top Exports 2014). Hunajan vienti on kasvanut Kiinassa vuosi vuodelta merkittävästi, mutta Argentiinan viennin kasvu on ollut hillitympää (kuvio 4).

Kuvio 4. Hunajan vienti maittain vuosina 2009-2013 (Agriculture and Agri-Food Canada 2014, Statistical Overview of the Canadian Honey Industry 2013).

Euroopan komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2015/1338, joka on annettu 30. päivänä heinäkuuta 2015, kolmansien maiden neuvoston direktiivin 96/23/EY 29 artiklan mukaisesti toimittamien suunnitelmien hyväksymisestä annetun päätöksen 2011/163/EU muuttamisesta, sisältää liitteenä listauksen eri maista ja niiden sallituista tuontielintarvikkeista (Komission täytäntöönpanopäätös 2015/163/EU). Uusimmasta päätöksestä voi todeta, että sekä Kiinasta että Argentiinasta on hunajan tuonti sallittu (taulukko 1). Alkuperäinen Komission päätös on annettu 16. maaliskuuta vuonna 2011, ja sen jälkeen on julkistettu uusia täytäntöönpanopäätöksiä (Komission täytäntöönpanopäätös 2011/163/EU). Toisin sanoen kun liitteessä olevassa taulukossa on kyseisen maan ja hunajasarakkeen kohdalla merkki X, hunajaa voidaan silloin tuoda tästä kolmannesta maasta (Evira 2015).

Taulukko 1. Sallitut tuontielintarvikkeet maittain (Komission täytäntöönpanopäätös 2015/163/EU).

LIITE

ISO1-koodi	Maa	Naudat	Lampaat/ vuohet	Siat	Hevotet	Siipikarja	Vesiviljely- tuotteet	Maito	Munat	Hunaja
AD	Andorra	X	X		X					X
AE	Yhdistyneet arabiemiirikunnat							X (?)		
AL	Albania		X				X		X	
AM	Armenia						X			X
AR	Argentiina	X	X		X	X	X	X	X	X
AU	Australia	X	X		X		X	X		X
BA	Boosnia ja Hersegovina					X	X	X	X	X
BD	Bangladesh						X			
BN	Brunei						X			
BR	Brazilia	X			X	X	X			X
BW	Botswana	X			X					
BY	Valko-Venäjä				X (?)		X	X	X	
BZ	Belize						X			
CA	Kanada	X	X	X	X	X	X	X	X	X
CH	Sveitsi	X	X	X	X	X	X	X	X	X
CL	Chile	X	X	X		X	X	X		X
CM	Kamerun									X
CN	Kiina					X	X		X	X

Ennen tuonnin aloittamista kyseisistä maista on hyvä perehtyä maiden bisnes- ja tapakulttuureihin. Näin vältetään turhilta väärinymmärryksiltä ja kiusallisilta tilanteilta. Etenkin tapauksissa, joissa tuontimaina toimivat kolmannet maat, eikä jokin Euroopan maista, saattavat kulttuurierot olla huomattavia.

8.3 Tuonnin toteutus

Maahantuonnin kohteena oleva tuote yksilöidään tullitariffinimikkeen avulla, ja sen perusteella määräytyvät erilaiset tuontimääräykset, kuten verotus ja tilastointi. Euroopan unionin alueella on käytössä yhteinen 8-numeroinen tullinimikkeistö ja tariffi, eli yhdistetty tullinimikkeistö CN (*Combined Nomenclature*). Se on tarkempi kuin kansainvälinen maailman tullijärjestön laatima HS-nimikkeistö eli yhtenäistetty tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmä. EU:n jäsenvaltioiden käytössä on yhteinen ja tarkempi nimikkeistö Taric (*Integrated Tariff of the European Communities*), joka on yksilöivä 10-numeroinen koodi tavaralle. Taric sisältää noin 18 000 nimikettä. Suomalaista versiota kutsutaan Suomen käyttötariffiksi. (Melin 2011, 253; Fintra 2002, 75.)

Tuonnissa kolmansista maista käytetään tarkinta Taric-nimikkeistöä. Suomen käyttötariffi koostuu kolmesta osasta. Kaksi ensimmäistä osaa pitävät sisällään HS-järjestelmän määräykset, CN-nimikkeistön määräykset, lyhenteet, maa- ja maaryhmäluettelon, alaviiteluettelon, hakemiston ja tariffin sarakkeet. Kolmas osa koostuu liitteistä, jotka käsittelevät muita tariffimääräyksiä, kuten etuuskohdelua ja tuontirajoituksia. (Tulli 2015a, Suomen käyttötariffi 2015.)

Luonnonhunajan tavarakoodia voidaan etsiä eri lähteistä. Helpoimmaksi tavaksi havaittiin nimikkeen etsintä Taric-hakupalvelusta, jonka linkin löytää Tullin internet sivuilta. Taric-kyselyyn syötetään toimenpiteet -välilehdelle tavarakoodi ja alkuperä-/määrämaa. Tavarakoodin voi selvittää selaamalla jaksoja. Hunaja kuuluu I jaksoon ”*elävät eläimet ja eläintuotteet*”. Jakson alta paljastuu viisi ryhmää, joista hunaja kuuluu neljänteen ryhmään ”*maito ja meijerituotteet; linnunmunat; luonnonhunaja; muualle kuulumattomat eläinperäiset syötävät tuotteet*”. Tämän ryhmän tuotteet saavat koodin 0400000000, ja lisäkoodi saadaan valitsemalla

listalta luonnonhunaja, jolloin koodi tarkentuu 0409000000. Valittu tavarakoodi ja alkuperämaa ”*Argentiina*” kertovat, että luonnonhunajalle tehdään erityistoimenpiteenä eläinlääkinnällinen rajatarkastus sekä mainitaan tarkastuksen piiristä poissuljetut maat (Andorra, Sveitsi, Islanti, Liechtenstein, Norja, San Marino). Lisäksi ilmoitetaan luonnonhunajan kolmansien maiden tulli, joka on 17,30 prosenttia. Luonnonhunajasta ja eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta on annettu myös lisätietoja muun muassa rajoituksista. Kirjainkoodi CD624 määrää seuraavaa: ”*Eläinperäisiä tuotteita tuotaessa on esitettävä CVED-todistus asetuksessa (EY) N:o 136/2004 säädettyjen edellytysten mukaisesti (EUVL L 21)*”. (Euroopan komissio 2016.) Nimike on lisäksi tarkistettu vielä tullin tuonnin yritysneuvonnasta (Tulli, henkilökohtainen tiedonanto, 30.12.2015).

Oletetaan että hunajan maahantuontiyritys on tässä tapauksessa tullin asiakas ja omistaa verohallinnon myöntämän Katso-tunnisteen, jolloin tulli-ilmoitus tehdään sähköisesti tullin nettituonti-palvelussa, josta on linkki tullin internet sivuilla. Tulli-ilmoituksella tavaralle osoitetaan tulliselvitysmuoto, eli kyseisessä hunajan maahantuontitapauksessa tuontierä asetetaan tullimenettelyyn. Jos erä varastoidaan väliaikaisesti, on meriteitse kuljetettujen tavaroiden selvitysmuoto osoitettava 45 päivän määräajassa saapumisilmoituksesta. Ilmoitus voidaan antaa heti erän saavuttua EU:in tai väliaikaisen varastoinnin jälkeen. (Tulli 2009b; Tulli 2014.)

Tullauspäätöksen vahvistuksen jälkeen voidaan maksaa kannettava tulli ja verot, jonka jälkeen saadaan rahdin terminaalista noutamiseen tarvittava luovutus päätös sähköisesti. Tulli-ilmoitus voidaan kuitenkin tehdä vasta kun erän saapumisilmoitus on vastaanotettu rahdinkuljettajalta. Tulli-ilmoitusta varten on selvitettävä yllämainittu tullinimike, eli kolmansien maiden kaupassa luonnonhunajan kohdalla Taric-koodi 0409000000 sekä siellä eritellyt erityisvaatimukset ja rajoitukset on otettava huomioon, eli tässä tapauksessa eläinlääkinnällinen rajatarkastus ja siihen liittyvät todistukset. (Tulli 2014; Tulli 2016b.)

Tullilaboratorio ottaa lisäksi näytteen ensimmäisestä maahantuodusta erästä. Tämän aikana erä on käyttöönottokiellossa. Hyväksytyt todistuksen jälkeen hunajaerä luovutetaan vapaaseen liikkeeseen. (Tulli, henkilökohtainen tiedonanto 30.12.2015.)

Luonnonhunajan tulli on tällä hetkellä 17,30 prosenttia ja se maksetaan tullausarvosta eli kauppalaskusta, johon on lisätty rahti ja mahdollinen kuljetusvakuutus. Tästä yhteissummasta maksetun tullin määrä lisätään tullausarvoon. Tästä kokonaissummasta maksetaan 14 prosentin ALV. Maksut suoritetaan maahantuonnin yhteydessä. (Tulli, henkilökohtainen tiedonanto 30.12.2015.)

Esimerkkinä mikäli kauppalasku tekee 20 000 euroa ja rahtikulut 2 000 euroa sekä kuljetusvakuutus 400 euroa. Tästä kokonaissummasta 22 400 euroa, maksetaan tulli 17,30 prosenttia, jolloin tullimaksu on 3 875,20 euroa. Tämä lisätään kokonaissummaan, josta tulee siten 26 275,20 euroa, ja tästä yhteissummasta maksetaan elintarvikkeiden arvonlisävero 14 prosenttia, eli ALV:n osuus on 3678,53 euroa. Tulli ja verot maksetaan kauppalaskun ja erilaisten kuljetusasiakirjojen pohjalta, joita maahantuoja voi joutua esittämään tullin niitä vaatiessa (Tulli 2009a).

Argentiinasta tuotavat tavarat kulkevat valtameren vuoksi joko meriteitse tai ilmaiteitse. Hunajan tapauksessa merirahti on parempi vaihtoehto, koska kyse ei ole pikaista toimitusta vaativasta, herkästi pilaantuvasta elintarvikkeesta, arvokkaasta tuotteesta tai pienestä erästä. 80–90 prosenttia kokonaistonnimäärästä tuonnissa ja viennissä kulkee merirahdein (Logistiikan Maailma 2016c; Logistiikan Maailma 2016d.). Voidaan siis ajatella hunajan tuonnin tapahtuvan meriteitse Argentiinasta, mahdollisen välisataman ja uudelleenlastauksen kautta Helsingin satamaan.

Eläinlääkinnällinen rajatarkastus tehdään ensimmäisessä EU:n jäsenvaltiossa, johon se tuodaan. Kun tavaraerä saapuu kolmansista maista meri- tai lentoteitse EU:n jäsenmaan satamaan tai lentoasemalle, jossa se uudelleenlastataan määräsatamaan tai -lentoasemalle kuljetettavaksi, voidaan rajatarkastus siirtää määräasemalle suoritettavaksi. Suomessa tulli selvittää CVED-todistuksesta, onko tuote-erä tarkastettu jo toisessa valtiossa, eli onko tarve suorittaa rajatarkastus. Jos erälle on tehty tarkastukset hyväksytysti, voidaan tavara tuoda määrättyjen rajanylityspaikkojen kautta. Suomessa sallitut rajanylityspaikat ja rajatarkastus-

asemat ovat Helsingin satama, Helsingin lentoasema, Haminan satama ja Vaalimaan maantie. (Tulli 2011, Rajoituskäsikirja; Eläinlääkinnällinen rajatarkastus 2016.)

Maahantuojan tulee tehdä erästä ennakoilmoitus TRACES-järjestelmällä vähintään yhtä työpäivää ennen erän maahantuloa (Evira 2015f). TRACES-järjestelmän linkki löytyy muun muassa Eviran sivuilta. Ilmoitus tehdään täyttämällä jo ennen erän saapumista EU:n alueelle, CVED-todistuksen, eli eläinlääkinnällisen tuloasiakirjan ensimmäinen sivu. Ilmoitus tehdään kyseessä olevalle sallitulle rajatarkastusasemalle eli tässä tapauksessa Helsingin satamalle, jonka ilmoituksen TRACES-koodi on 14.001.99. Helsingin sataman rajanylityspaikasta hunajaerä siirretään sataman eläinlääkinnälliselle rajatarkastusasemalle, jolloin tulliviranomaiset merkitsevät CVED-todistuksen kopiaan tarkastuspaikan, johon maahantuojalla kuljettaa erän tarkastettavaksi. Lisäksi todistukseen merkitään aikaraja siirtoon sekä tullauksessa käytettävän siirtoluvan numeron, jonka avulla erä saadaan siirtää. Tulli tutkii ennen tarkastusta vielä viejän laatiman terveystodistuksen ja CVED-todistuksen yhdenmukaisuutta ja erän laillisuutta. Tämän jälkeen erälle tehdään tunnistustarkastus ja fyysinen tarkastus tulliviranomaisten toimesta. Nämä kattavat muun muassa tarkistukset liittyen kuljetussinettien koskemattomuuteen, tietojen täsmäämiseen, hygienia- ja pakkausmääräysten toteutumiseen. (Tulli 2011, Rajoituskäsikirja; Eläinlääkinnällinen rajatarkastus 2016; Maa- ja metsätalousministeriön asetus 1370/2004; Maa- ja metsätalousministeriön asetus 341/2006.)

8.4 Toimittaja

Kun toimittajia arvioidaan hankintaprosessissa, on otettava huomioon hinnat, toimitusvarmuus sekä tuoteturvallisuus ja laatustandardit. Esimerkiksi Keskon periaatteisiin hunajan tuonnissa kuuluu vaatimus kolmannen osapuolen tekemästä sertifiointiauditoinnista, kuten GSFI-sertifikaatti tai ISO 22 000. Muita hyväksytyjä elintarviketuotannon standardeja löytyy muun muassa mygfsi sivustolta. Toimit-

tajien valinnassa tai vaihdossa voi hyödyntää lisäksi ammattilaismessutapahtumia, kuten World of Private Label tai Anuga. (Kesko, henkilökohtainen tiedonanto 1.2.2016) Seuraavaksi käsitellään muutamia lähteitä toimittajan etsintään.

Argentiinalaisia ja kiinalaisia toimittajia on vaikea löytää samoista hakulähteistä, ja siksi molempien kohdalla toimittaja on etsittävä eri kautta. Kiinalaisen toimittajan etsintään löytyi Alibaba.com sivusto, jolta löytyy huomattava määrä kiinalaisia hunajan valmistajia ja toimittajia. Etusivulta voi hakea polun hunajaan tuotekategoriavalikosta, mutta hakukenttään voi myös kirjoittaa ”Honey” ja valita pudotusvalikosta ”Suppliers”. Tämän jälkeen voi tarkentaa tuontitavaran kategorian ”Honey”, halutessaan päämarkkina-alueen ”Northern Europe”, liikevaihdon, henkilöstön määrän, Certifications, esimerkiksi ”ISO9001” sekä R&D (*Research and Development*) vaihtoehdot. Näillä hakukriteereillä tulee kahdeksan toimittajaa, jotka ovat kaikki Kiinasta. Näiden toimittajien lyhyessä luetteloesityksessä mainitaan sen päätuotteet, maa, liikevaihto ja kolme päämarkkina-aluetta. Näistä viidestä toimittajasta vain kaksi ensimmäistä mainitsee hunajan ja hunajavalmisteet päätuotteinaan. Hakutuloksia voi luonnollisesti muokata ja jättää liian yksilöivät kriteerit valitsematta, jolloin toimittajien määrä kasvaa huomattavasti. Kriteerit ”Honey Products” ja ”China” tuovat 14 toimittajaa. Haussa käytettiin myös kriteereitä ”Gold Supplier” (*Gold Suppliers are pre-qualified suppliers*) ja ”Trade Assurance” (*100% product quality protection, 100% on-time shipment protection, 100% payment protection for your covered amount*). Vastaava sivusto ei anna toimittajia Argentiinasta. (Alibaba 2016.)

Hakutuloksia vaihtelemalla ja mahdollisia yrityksiä tutkimalla sulkeutuu pois useita vaihtoehtoja, joilla ei ole toimivia internet sivuja tai joiden tuotteet eivät vastaa tarpeita. Jäljelle jäi kaksi yritystä, jotka ovat Anhui freedom Foods Co., Ltd. ja Shanghai Tianbao Honey Product Co., Ltd.

Toinen sivusto, jolta toimittajia etsittiin, oli Tradekey.com. Tuontitavaran voi jälleen etsiä polun kautta kategorialuettelosta, mutta tässä haussa käytettiin hakusanaa ”Honey” ja valittiin alhaalle ilmestyvästä vaakapalkista ”Companies” sekä oikean puoleisesta alavetovalikosta tuontimaa ”China”. Tämän jälkeen tarken-

netaan tuotekategoria ”*Honey & Honey Products*”. Hakutulos Kiinasta tuo 42 toimittajaa. Vastaava haku Argentiinasta tuo 44 toimittajaa, mutta tässä tapauksessa tuotekategorian tarkennusta juuri hunajatuotteisiin ei voi tehdä, ja siten hakutulokset ovat melko hajanaiset. Toimittajia valitsemalla voi selata niiden tuotevalikoimaa, mutta sivuilta ei löydy yritysten internet sivuja, siksi ei lähdetä erittelemään potentiaalisia yrityksiä. (Tradekey 2016.)

Ensimmäinen suomeksi oleva toimittajien hakusivusto on Europages.fi. Tällä sivustolla haku tehdään suomeksi kirjoittamalla siis hakukenttään ”*Hunaja*” ja valitsemalla ilmestyvästä pudotusvalikosta pelkkä *hunaja*. Hakua voi tarkentaa valitsemalla maan ”*Kiina*” ja tarkentamalla luokaksi hunajan. Sivulta voi valita myös yritystyyppin ja henkilökunnan määrän. Maan ja tuoteluokan tarkennus tuo viisi yritystä Kiinasta. Haku Argentiinasta tuo vain yhden yrityksen, jolla ei kuitenkaan ole internet sivuja esitetty. Kiinalaisista yrityksistä vain kolmella on esitettyä internet sivut. Yksi yritys paljastuu sivujen perusteella hunajan valmistukseen käytettävien koneiden toimittajaksi ja toisen yrityksen sivut eivät ole käytettävissä. Potentiaalisia toimittajia jäi vain yksi, joka on Eurasia Bee’s Products Co., Ltd. (Europages 2016.)

Kirjoittajalle ennestäänkin tuttu toimittajien hakusivusto on Kompass.com, josta kirjoittajalla on aiempia onnistuneita käyttökokemuksia. Kompass sivustoa voi käyttää sekä englanniksi, mutta myös suomeksi. Huomattiin kuitenkin, että suomeksi haettaessa hakutuloksia tulee vähemmän. Etsintä aloitetaan kirjoittamalla hakukenttään ”*Hunaja*” ja valitsemalla ilmestyvästä pudotusvalikosta ”*Hae yrityksen toiminnan mukaan*” -sarakkeen puolelta pelkän *hunajan*. Tämän haun jälkeen voidaan valita sijainti ja henkilökunnan määrä. Syöttämällä sijaintihakuun ”*Kiina*”, saadaan 205 hakutulosta (englanniksi 320). Vastaavasti Argentiinan kohdalla 22 (englanniksi 30) hakutulosta. Kun tuloksia tarkastelee, huomataan että argentiinalaisilla toimittajilla oli kaikilla ilmoitettu internet sivut, kiinalaisten yritysten kohdalla pienestä otannasta tarkasteltaessa joiltain yksittäisiltä yrityksiltä se puuttui. (Kompass 2016.)

Kun tiedusteltiin hyviä toimittajia Argentiinasta, Kompass sivuston asiakaspalvelusta saatiin avainasiakaspäällikkö Päivi Karinojalta listaus 20 mahdollisesta toimittajasta (kuva 1). Karinojan henkilökohtainen ehdotus oli Promiel Srl.

Kompass ID	Yrityksen nimi
AR000957	MIELES ENTRERRIANAS SRL
AR003592	CIPSA Honey
AR001051	PAMPA TRADE S.A
AR001400	Promiel SRL
AR001504	Miel Las Raices
AR001278	VILLAMORA S.A.
AR003146	PROMIEL SRL
AR002686	MAOAR
AR004508	MANA IMPORT/EXPORT
AR002611	NEXUS AMERICA
AR002689	ARGENTINA ORGANICA SRL
AR001378	AGLH S.A.
AR001424	APICOLA PRADERA DEL SUR DE RICARDO DANIEL CIRAC
AR001242	TRANSNATIONAL FOOD ARG. SA
AR003525	ARGENTO TRADE
AR000561	FERNANDO BALBI
AR000624	GEOMIEL S.A
AR004186	MELAR SA
AR004205	RICARDO ZETZSCHE SCA
AR001203	SWEET NATURE S.A.

Kuva 1. Listaus mahdollisista toimittajista (Kompass, henkilökohtainen tiedonanto 4.1.2016).

Yksi potentiaalinen sivu tarkastella hunajan toimittajia on IHEO.org. IHEO:n (*International Honey Exporters Organization*) päätarkoitus on informoida jäsenyrityksiään, eli hunajan viejiä, hunajan tilanteesta maailmalla ja sen hinnoista päävientimaissa. IHEO:on kuuluu niin ikään myös Argentiina ja Kiina. Organisaation jäsenet kattavat yli 85 prosenttia maailman hunajan viennistä. Sivusto pitää sisällään jäsenlistat maittain. Kiinalaisia jäseniä on vain yksi, mutta argentiinalaisia löytyy kahdeksan. (IHEO 2016.)

Tarkoitus ei siis ole tuoda hunajaa Argentiinasta sekä Kiinasta, vaan vain toisesta. Tuontimaaksi valitaan Argentiina, koska kuten jo aiemmin todettiin, Argentiinan hunaja on erittäin hyvälaatuista ja turvallista tarkan laadunvalvonnan ja

säädösten ansiosta. (Hunajainen Sam 2016c.) Lisäksi argentiinalaisen hunajan puhtaus, koostumus ja monipuolisuus ovat maailmanlaajuisesti tunnettuja. Argentiinan ilmasto ja sijainti toimivat optimaalisena erilaisen hunajan tuottamiselle. (Villamora 2016.)

Lisäksi tuonti Argentiinasta koetaan luotettavammaksi toimittajien hakusivustojen selauksen jälkeen. Argentiinalaisten toimittajien sivut olivat selkeämpiä ja niin sanotusti siistimpiä. Argentiinalaisilla toimittajilla oli lisäksi Kiinaa useammin internet sivut. Kun lisäksi tutkitaan isojen markettien hunajavalikoimien valmistusmaatioja, huomataan että useimpien laadukkaiksi luokiteltujen hunajamerkkien valmistusmaana toimi Argentiina. Kiinaa ei mainittu yhdessäkään hunajatuotteessa. Usein hunaja voidaan ilmoittaa myös tuotetuksi useammasta EY:n ulkopuolisesta maasta tai sekoitukseksi, joka on tuotettu EY:n sisä- ja ulkopuolelta kerätystä hunajasta. Tällöin maita ei luetella erikseen. Lisäksi voidaan ajatella kulttuurierojen, varsinkin liiketoiminnan kannalta, olevan vähemmän hankalia ja monimutkaisia Argentiinan kanssa kuin Kiinan. Kiinan bisneskulttuuri vaatii huomattavasti väivannäköä ja joustavuutta.

Hyvän toimittajan löytämiseen käytetään Kompass.com sivustoa, koska se on kokemuksen ja ulkoasunsa perusteella luotettavin ja kattavin. Toimittajia valitaan aluksi Kompass:in sivulta IHEO:n jäsenlistausta apuna käyttäen. Kompass:in sivujen hakutuloksista löytyy ainakin kolme samaa toimittajaa kuin on mainittu IHEO:n jäsenlistauksessa Argentiinan kohdalla. Myös muita yrityksiä tarkastellaan ja karsitaan muun muassa ne yritykset, joilla ei ole toimivia sivuja tai joita ei ole mahdollista kääntää englanniksi. Lisäksi karsitaan toimittajat, joiden tuotteina ei ole hunaja tai se ei ole päätuote. Pois pudotetaan myös yritykset, joiden tuotteet toimitetaan vain tynnyreissä, sillä idea on ostaa valmiiksi purkitettua hunajaa. Hunaja on kannattavinta purkittaa jo tavarantoimittajan tuotantolaitoksessa, jos sen tarkoitus on päätyä mahdollisimman pian kuluttajien käyttöön (Kesko, henkilökohtainen tiedonanto 1.2.2016). Yhtenä mahdollisena kriteerinä toimii myös yrityksen tarjoama tuotevalikoima. Vaikka työ käsitteleeekin tavallisen hunajan maahantuontia, on hyvä pitää mielessä mahdollinen tuonnin laajentaminen muihin hunajavalmisteisiin tai vastaaviin elintarvikkeisiin.

Sopivan oloisia yrityksiä löytyi kuusi. Tarkemman tutkailun jälkeen kaksi yritystä osoittautui pikemminkin organisaatioiksi kuin yrityksiksi ja ainakin yhden, Kompass asiakaspalvelutiimin ehdottaman yrityksen, huomattiin toimittavan vain tynnyritavaraa. Lisäksi yhden yrityksen sivuilta ei kyennyt saamaan tarpeeksi informaatiota. Ylempänä mainittujen kriteereiden jälkeen jäljelle jää kaksi mahdollista yritystä, jotka ovat Villamora ja AGLH Premium. Vertailllessani yrityksiä, Villamora mainitsee mahdollisuuden markkinoida hunajaa omalla tuotemerkillä, AGLH ei mainitse tätä mahdollisuutta, eikä erittele yhtä tarkasti saatavilla olevia pakkaus-tyyppejä, kuten Villamora. Molemmat yritykset mainostavat korkeaa laatua ja turvallisuutta. AGLH kuitenkin mainitsee sivuillaan laadukkaan elintarviketurvalli-
suus -standardin ISO 22 000. Villamora ei mainosta muuta kuin luonnonmukaista hunajaa, kun taas AGLH:n tuotevalikoimasta löytyy myös aromatisoituja hunajavalmisteita, kuten sitruunahunaja ja kermainen hunaja. Molemmat yritykset vaikuttavat lupaavilta ja potentiaalisilta. Yksi ero on lisäksi se, että Villamora löytyy IHEO:n jäsenlistalta, kun taas AGLH ei. (Villamora 2016; AGLH Premium 2016)

Toimittajien tuotteita vertailemalla valitaan toimittajaksi AGLH, koska sen tuotteiden voisi paremmin kuvitella pärjäävän suomalaisilla markkinoilla. Tavallista hunajaa suomalaiset ostavat usein suomalaisilta tuottajilta ja siksi täysin tavallinen ulkomainen hunaja ei ole yhtä suosittua. AGLH:n valikoima erilaisia luksushunajia ja makuhunajia löytävät paremmin suomalaisten hunajankuluttajien koteihin. Ne soveltuvat myös kauniin ulkomuotonsa vuoksi paremmin lahjaksi. Kuluttajien mieltymykset erilaisiin makuihin ja pakkauksiin tuleekin huomioida, kuten myös vallitsevat ruokatrendit (Kesko, henkilökohtainen tiedonanto 1.2.2016). Tietenkin luonnollinen hankintaprosessi alkaa tarjousten jättämisellä usealle yritykselle, eikä suoralla valinnalla.

8.5 Sopimukset

Ulkomaankaupan kauppasopimusten tulisi sisältää ainakin:

- 1) Sopijapuolten tausta (yhtiömuoto, laskutusosoite, nimenkirjoitusoikeudet)
- 2) Kaupan kohteen yksilöinti (laji, laatu, paino, määrä, muut ominaisuudet)

- 3) Kauppahinta ja sen suorittaminen (hintamäärittely, muuttamisedellytykset, seuraukset)
- 4) Maksuehdot ja maksutapa (suoritusajankohta, maksupaikka, valuutta, pankkikulujen maksaja, muut ehdot)
- 5) Toimitusaika (ajan laskemisperuste, viivästyminen, seuraukset, ajan pidentäminen, oikeudet kauppahinnan vähentämiseen, sopimuksen purkamiseen ja vahingonkorvaukseen)
- 6) Toimitustapa- ja paikka (toimitusehdot, toimitusosoite)
- 7) Vapauttamisperusteet (ylivoimaiseen esteeseen vetoaminen, perusteet vetäytymiseen, seuraukset, velvollisuudet, toteennäyttäminen)
- 8) Tavarankorvaus ja sen suorittaminen (tarkastukset, reklamaatiovelvollisuus)
- 9) Takuu (sisältö, kattamat viat, takuu-aika, velvollisuudet, seuraamukset, kulut ja riskit)
- 10) Omistusoikeus tavarahan (omistuksen siirtyminen ja pidätys)
- 11) Vahingonvaaran siirtyminen (lisäykset toimituslausekkeisiin)
- 12) Pakkausta koskevat määräykset (erikoispakkaukset)
- 13) Sopimuksen voimaansaattaminen (voimaantuloaika ja -tapa, toimenpiteet)
- 14) Riitojen ratkaiseminen (riitojen ratkaisupaikka, sovellettava laki) (Melin 2011, 47–48).

8.6 Kuljetus ja tavarankuljetusvakuutus

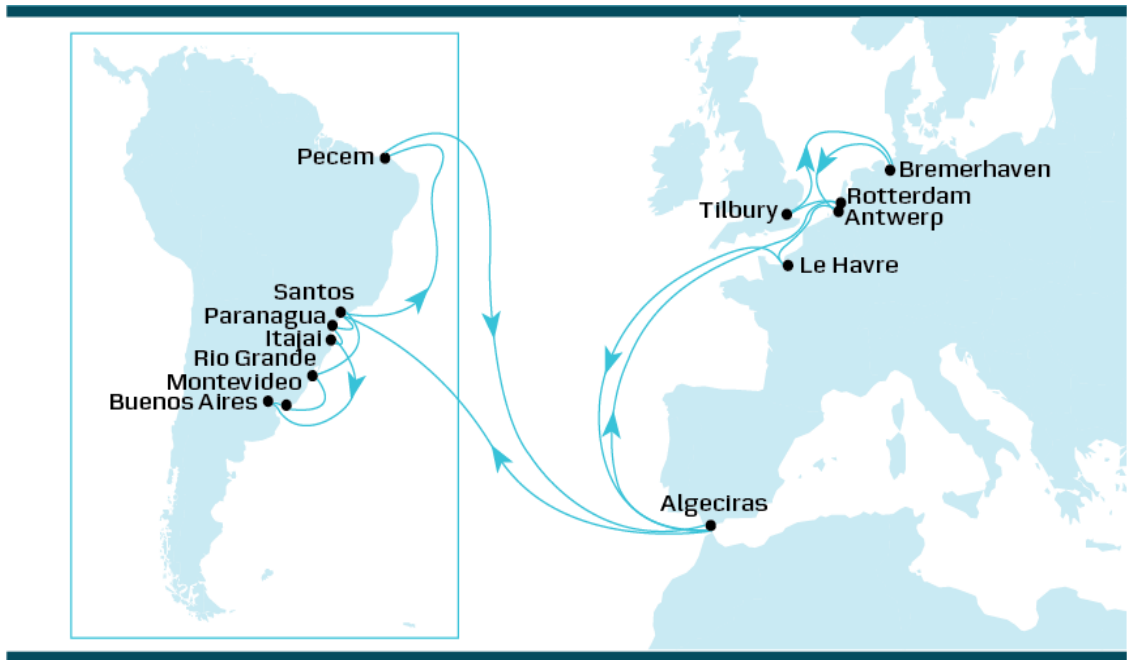
Kuljetustavan valintaan vaikuttaa muun muassa:

- Kuljetuskustannukset
- Tavarank määrä ja mitat
- Määrämaa
- Tavarank arvo suhteessa kuljetuskustannuksiin
- Tavarank vahingoittumisalttius
- Toimitusaika

- Asiakaspalvelun laatu (Melin 2011, 194–195).

Vastuut kuljetuksista riippuu sovitusta toimituslausekkeesta ja siinä määritellystä rahdin maksusta. Mikäli viejä eli myyjä maksaa rahdin, hän myös tekee rahtisopimuksen tai konossementin. (Logistiikan Maailma 2016f; Melin 2011, 201–202.) Rahtimaksu määräytyy useimmiten rahdin painon tai tilavuuden mukaan, sillä perustein kumpi antaa korkeamman rahdin. Maksuun voidaan lisätä myös erilaisia lisiä esimerkiksi valuutta- tai polttoainelisiä. Tuotteen tavaranimike myös vaikuttaa sen rahtiluokkaan, jolloin sen erityisominaisuudet voidaan huomioida kuljetuksissa. (Melin 2011, 201.)

Tuontimaana Argentiina pakottaa valitsemaan merikuljetuksen. Usein vain Idän kaupassa käytetäänkin maakuljetuksia. Suoraa merirahtireittiä Etelä-Amerikasta Suomeen ei ole, joten merikuljetus tapahtuu välisataman kautta. Lähtösatamana toimii Argentiinan pääkaupunki Buenos Aires ja määräsatamana Helsingin satama Suomessa. Erilaisia merirahtireittejä tutkimalla huomaa että Etelä-Amerikan merirahtireitit kulkevat monien suurien satamien kautta, kuten Hampuri, Rotterdam, Antwerpen, Le Havre tai Tilbury. (kuva 2 ja 3.)

Kuva 2. Esimerkki merirahtireitistä (Maersk Line 2016).

Kuva 3. Esimerkki merirahtireitistä (Slowtravel 2016).

Yksi Suomessa hyvin tunnettu ja yleinen merirahdin kuljetusyritys on Finnlines, heidän reittejään tutkimalla saa selville, että ainakin Tilburyn ja Antwerpenin satamista kulkee rahti Helsingin satamaan. Tällöin merireitiksi muodostuisi Buenos Aires–Tilbury–Helsinki tai Buenos Aires–Antwerpen–Helsinki. (Finnlines 2016.)

Käyttämällä merirahdin kuljetusetäisyyksien aikalaskureita, voidaan selvittää kuinka kauan rahdin kuljettaminen Buenos Airesista Helsinkiin tulisi kestämään. Laskureita varten on usein selvitettävä rahtialuksen keskiverto nopeus solmuina. Se vaihtelee kuitenkin suuresti 12–25 solmun välillä. Nykyään monet rahdinkuljettajat huomioivat ilmastonmuutoksen ja polttoaineenkulutuksen, jolloin alusten nopeuksia on vähennetty jopa 12 solmuun. Näin tekee muun muassa maailman suurin laivavarustamo Maersk. (The Guardian 2010.) Suora matka satamien välillä 15 solmun nopeudella vie noin 21 päivää. Kun lasketaan yhteen kahden merireitin matkojen kestot esimerkiksi Antwerpenin välisataman kautta, ei matkan kesto juurikaan kasva kuin korkeintaan yhden vuorokauden verran. Merirahti 20 solmun nopeudella kestää noin 16 päivää. (Sea-distances 2016; Sea Rates 2016.) Nämä luvut eivät kuitenkaan ota huomioon välisatamassa tapahtuvaa uudelleenlastausta ja näiden toimenpiteiden kestoa. Tämän voidaan arvioida kestävän 1–3 päivää.

Rahtiasiakirjana kansainvälisissä merikuljetuksissa toimii usein kauttakulkukonossementti eli *through bill of lading*. Sitä käytetään kun kuljetuksen hoitaa kaksi varustamo, kuten hunajan tuonnissa Argentiinasta Iso-Britannian tai Belgian kautta Suomeen. Päärahdinkuljettajan antama kauttakulkukonossementti kattaa molemmat meriosuudet, valtameriosuuden sekä edelleenkuljetuksen määräsatamaan. (Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry 2010, 257.)

Tavarankuljetusvakuutus korvaa kohteena olevan tavarahan vahinkoja, jotka tapahtuvat kuljetuksen aikana. Vakuutuksen ottamisvastuu riippuu kauppasopimuksesta tai valitusta toimituslausekkeesta, jotka määrittelevät milloin riski tavarahan vahingosta siirtyy myyjältä ostajalle. (Pohjola 2016.)

Vastuun tavarasta voi myös jättää rahdinkuljettajan vastuun varaan, mutta rahdinkuljettaja ei aina ole korvausvelvollinen tavaralle aiheutuneesta vahingosta tai

korvauksen saaminen on jostain syystä puutteellista. Vakuutuksen kattavuuteen voi vaikuttaa valitsemalla täysturvan tai perusturvan. (If 2006.) Tavarankuljetusvakuutuksia myy muun muassa Op Pohjola ja If -vakuutusyhtiö.

8.7 Toimituslauseke

Incoterms 2010 -toimituslausekkeita on yksitoista, joista neljä sopii vain kuljetuksiin vesiteitse (kuva 4). Hunajan toimitus Argentiinasta tapahtuu juuri meriteitse, jolloin toimituslauseketta ei ole rajoitettu. Usein toimittajalla on käytössä omat tavaksi muodostuneet toimituslausekkeensa ja -tapansa. Lauseke valitaan yleisesti aina tapauskohtaisesti, jolloin siihen vaikuttaa maa, tuote ja toimittaja (Kesko, henkilökohtainen tiedonanto 1.2.2016).

Kun valitaan toimituslauseketta, niin pohditaan, mikä lauseke vastaa parhaiten kaupan osapuolten tarpeita, lisäksi tulee ottaa huomioon myös yleiset kauppatavat sekä sovitut toimitusmenetelmät. Toimituslauseke ja sen ehdot määritellään aina tarpeeksi yksiselitteisesti kauppasopimuksessa. (ICC Finland 2016.)

Hunajan maahantuonti Argentiinasta kokemattomalta maahantuojalta onnistuu parhaiten pyrkimällä mahdollisimman yksinkertaiseen ratkaisuun. Tällöin tulee pyrkiä mahdollisimman kattavaan viejän toimintavastuuseen ja suppeisiin tuojan velvollisuuksiin. Näin voidaan harkita kaikkiin kuljetusmuotoihin käyviä lausekkeitä DAT (*Delivered at Terminal*), DAP (*Delivered at Place*) ja DDP (*Delivered Duty Paid*). Näissä ostaja vastaa tuotteesta vasta määräterminaalissa tai määräpaikassa. (kuva 4.)

The chart illustrates the responsibilities of the Seller and Buyer for different Incoterms. The responsibilities are categorized into three main areas: Costs (blue), Risk (yellow), and Insurance (orange). The background is color-coded by transport mode: All modes of transport (light orange), Sea and inland waterways (light blue), and Air (light green).

DESCRIPTION	Mode	Seller Responsibility	Buyer Responsibility
EXW Ex Works	All modes of transport	SELLER	BUYER
	Sea and inland waterways	SELLER	BUYER
	Air	SELLER	BUYER
FCA Free Carrier	All modes of transport	SELLER	BUYER
	Sea and inland waterways	SELLER	BUYER
	Air	SELLER	BUYER
CPT Carriage Paid to	All modes of transport	SELLER	BUYER
	Sea and inland waterways	SELLER	BUYER
	Air	SELLER	BUYER
CIP Carriage and Insurance Paid to	All modes of transport	SELLER	BUYER
	Sea and inland waterways	SELLER	BUYER
	Air	SELLER	BUYER
DAT Delivered at Terminal	All modes of transport	SELLER	BUYER
	Sea and inland waterways	SELLER	BUYER
	Air	SELLER	BUYER
DAP Delivered at Place	All modes of transport	SELLER	BUYER
	Sea and inland waterways	SELLER	BUYER
	Air	SELLER	BUYER
DDP Delivered Duty Paid	All modes of transport	SELLER	BUYER
	Sea and inland waterways	SELLER	BUYER
	Air	SELLER	BUYER
FAS Free Alongside Ship	All modes of transport	SELLER	BUYER
	Sea and inland waterways	SELLER	BUYER
	Air	SELLER	BUYER
FOB Free on Board	All modes of transport	SELLER	BUYER
	Sea and inland waterways	SELLER	BUYER
	Air	SELLER	BUYER
CFR Cost and Freight	All modes of transport	SELLER	BUYER
	Sea and inland waterways	SELLER	BUYER
	Air	SELLER	BUYER
CIF Cost, Insurance and Freight	All modes of transport	SELLER	BUYER
	Sea and inland waterways	SELLER	BUYER
	Air	SELLER	BUYER

■ All modes of transport
 ■ Sea and inland waterways
 ■ COSTS
 ■ RISK
 ■ INSURANCE

Kuva 4. Incoterms 2010 (Conship Logistics 2010).

Vain merikuljetuksiin soveltuvista lausekkeista tuojan kannalta helpoin on CIF (*Cost, Insurance and Freight*), tällöin myyjä vastaa tuotteen kuljetuksesta määräsatamaan, johon myyjän vakuutus ja kustannusvastuu päättyvät, riski siirtyy ostajalle jo lähtösatamassa. CFR (*Cost and Freight*) on muutoin samanlainen, mutta vakuutus loppuu jo lähtösatamassa. FOB (*Free on Board*) -lausekkeessa kustannukset, riski ja vakuutukset loppuvat kaikki jo lähtösatamassa. (kuva 4.) Aloittelevana maahantuojana toimituslausekkeeksi valikoituu merikuljetuksiin sopiva CFR. CFR -lauseke on todenmukaisempi kuin CIF -lauseke, jolloin myyjä vastaisi myös kuljetusvakuutuksesta. CFR -lausekkeessa viejä vastaa kuljetussopimuksesta, mutta tuoja joutuu kuitenkin hankkimaan osuudelleen tavarankuljetusvakuutuksen. Kokeneelle tuojalle sopii hyvin esimerkiksi suosittu FOB -lauseke, jolloin tuoja kilpailuttaa kuljetukset ja solmii sopimukset.

Vastuuta siirrettäessä viejälle, täytyy arvioida hänen luotettavuuttaan tavaran toimittajana. Jos viejä vastaa kuljetuksista, hän usein valitsee edullisimman vaihtoehdon, joka ei välttämättä palvele maahantuojan tarpeita. Etenkin jos maahan tuonti on jatkuvaa tai siltä odotetaan mahdollisimman pieniä kustannuksia, kannattaa ostajan vastata kuljetuksista itse ja siten tehdä tarjousvertailua kuljetusyriksistä, jotta lisäkuluilta välttyään ja rahdinkuljettaja on tuojalle paras mahdollinen. (Logistiikan Maailma 2016g.)

8.8 Maksutapa

Ulkomaankaupan maksutavan valintaan vaikuttaa muun muassa:

- Kaupan osapuolten luottamus
- Kilpailu-/markkinatilanne
- Paikallinen lainsäädäntö
- Maksun saannin nopeus ja varmuus
- Kaupan kohde
- Toimintaympäristö ja sen riskit
- Kauppatavat (Nordea 2016; Danskebank 2016).

Maksutapoja ovat suorat maksut, eli maksumääräys ja shekki sekä asiakirjamaksut, eli perittävä ja remburssi. Suorat maksut edellyttävät usein vakiintunutta ja luottamuksellista kauppasuhdetta, koska maksusuorituksessa pankki toimii vain välittäjänä. Asiakirjamaksuissa taas haetaan lisävarmuutta maksusuoritukseen, jolloin pankit ottavat haltuunsa tavaran toimitukseen ja hallintaan oikeuttavia asiakirjoja. Maahantuontia aloittaessa kauppasuhte toimittajaan on siis tuore, jolloin maksutavaksi valikoituu varmempi asiakirjamaksu, eli perittävä tai remburssi. (Melin 2011, 121.)

Remburssin ja perittävän muodot ja ehdot määräytyvät maksuajankohdan mukaan. Toimituksen yhteydessä suoritettavassa maksussa käytetään perittävää D/P, eli *Documents Against Payment* -ehdoin tai käteisremburssia. Toimituksen jälkeisessä maksussa käytetään perittävässä D/A, eli *Documents Against Acceptance* -ehtoa tai aikaremburssia. Uudessa kauppasuhteessa voidaan ajatella käytettävän maksua toimituksen yhteydessä. (Melin 2011, 121.)

Perittävässä D/P ehdoin ostaja maksaa käteissuorituksena pankilleen kauppahinnan ja saa pankilta tavarahan oikeuttavat asiakirjat kun pankki ilmoittaa ostajalle asiakirjojen saapuneen. Kauppahinnan suorittamiseen asti myyjä määrää tavarasta. Käteisremburssissa myyjä saa kauppahinnan kun se esittää pankilleen ehtojen mukaiset asiakirjat saadessaan ilmoituksen avatusta remburssista. Remburssin avaa ostaja pankkiinsa, joka toimii välittäjänä joko suoraan myyjälle tai hänen pankilleen. (Melin 2011, 125–126, 129–131.) Aloittavana maahantuojana maksutavaksi valikoituisi tuontiperittävä D/P ehdoin, koska siinä myyjä lähettää perittävän asiakirjat pankkien välityksellä ostajalle. Remburssissa aloitevastuu olisi ostajalla.

9 YHTEENVETO JA POHDINTA

Kansainvälinen kaupankäynti ja maahantuonti Euroopan unionin ulkopuolelta EU:n sisäpuolelle on monivaiheinen prosessi. Se alkaa jo tarpeen kartoituksesta ja toimittajan etsimisestä, aina tavaran vastaanottamismuodollisuuksiin ja yhteistyön arvioimiseen.

Maahantuojan päävastuu on tavaran vastaanotossa ja tuontimuodollisuuksissa, kuten tullausprosessi. Tullausprosessiin kuuluu tulli-ilmoituksen teko, tulliselvitysmuodon osoittaminen, asiakirjojen esittäminen ja tullimaksujen maksaminen. Maahantuojan vastuulla on usein myös hankkia tavarankuljetusvakuutus. Tuontiprosessin kokonaisuuden ja aikataulujen hahmottaminen on tarpeen ennen maahantuonnin aloittamista.

Kansainvälisessä liiketoiminnassa on huomioitava mekaanisten muodollisuuksien ja veloitteiden suorittamisen lisäksi tutustuminen toimittajamaan kulttuuriin. Kauppakumppanin maa vaikuttaa suuresti kyseisen toimittajan tapaan tehdä liiketoimintaa, ellei kyse ole suuresta kansainvälisestä yrityksestä, jolloin kansainväliset tavat on omaksuttu. Toimittajilla on lisäksi usein yksilöllisiä tavaksi muodostuneita kauppatapoja, jotka sanelevat kaupan ehtoja.

Oleellinen osa ennen yhteistyön aloittamista toimittajan kanssa on laatia täydellinen kauppasopimus. Täydellinen kauppasopimus ei jätä tulkinnanvaraisia kohtia, joista saattaa syntyä myöhemmin ristiriitoja, vaan se ottaa huomioon esimerkiksi myös sopimusrikkomusten seuraamukset. Kauppasopimuksen kattavuus on tärkeää, koska usein maahantuojat ja viejät ajavat eri intressejä, eikä ristiriidoilta voida välttyä kuin sopimalla kaikesta etukäteen.

Opinnäytetyön suhteen oli alusta asti varmaa, että se käsittelee juuri maahantuontia. Aloittaessa prosessia huomattiin, ettei maahantuontia käsittelevää aineistoa ole alkuunkaan yhtä kattavasti kuin vientiin liittyvää. Se saattaa johtua muun muassa siitä että yrityksiä kannustetaan enemmän vientitoimintaan. Materiaalin vähäisyys, löytämisen vaikeus ja tiedon pirstaleisuus loi tietenkin haastetta työn tekemiselle, mutta antoi myös uutta merkitystä aiheeseen paneutumiseen ja

tutkimuksen tekemiseen kyseisestä aiheesta. Opinnäytetyötä lukiessa on oletuksena, että lukijalla on perustietopohja liittyen kansainvälisiin hankintoihin.

Hunaja kuuluu elintarvikkeisiin ja tarkennettuna eläinperäisiin elintarvikkeisiin, joiden tuloa maahan valvotaan erityisen tarkasti. Hunajatuotteisiin liittyy useita määräyksiä ja omia säädöksiä laissa. Näiden erityispiirteiden huomioon ottaminen on ollut haastavaa, mutta avartavampaa kuin elintarvikkeiden yleisen tuontiprosessin tutkiminen. Tuotteen tarkempi spesifiointi osoittautui kannattavaksi valinnaksi, etenkin tutkimuksen käytännön osuuden selvittämiseksi.

Aiheen yleinen rajaus on muuttunut työn edetessä, koska tahdottiin syventyä tarkemmin prosessin eri vaiheisiin. Alun perin työn piti kattaa myös maahantuontiyrityksen perustaminen, mutta tutkimus olisi tällöin saanut kohtuuttomat mittasuhteet tai olisi jouduttu käsittelemään aihepiirejä hyvin pinnallisesti. Aiheen uudelleenrajaus hidasti hieman projektin etenemistä, mutta oli välttämätön.

Kaikki ei luonnollisesti mene mutkattomasti ja tarkoituksena oli esimerkiksi teettää kyselyitä hunajan maahantuojille, mutta osoittautui, että yhtenä suurimpana hunajan maahantuojana Suomessa toimii vain yksi perheyritys, joka ei kuitenkaan resurssien vähäisyyden vuoksi kyennyt vastaamaan. Työn lopputulos on kuitenkin erittäin onnistunut, vaikka täydellisen kattavaa aiheen käsittelyä on mahdotonta saavuttaa. Tavoitteet projektin suhteen ovat täyttyneet erinomaisesti, vaikka aiheesta olisi voinut jatkaa lähes loputtomiin. Lisäksi lähdevalinnat ovat onnistuneita, vaikka niitä ei ollut aivan helppo löytää.

LÄHTEET

AGLH Premium 2016. Premium Quality Food. Viitattu 12.1.2016
http://www.aglh.com.ar/eng_index.html.

Agriculture and Agri-Food Canada 2014. Statistical Overview of the Canadian Honey Industry – 2013. Viitattu 16.12.2015
<http://www.agr.gc.ca/eng/industry-markets-and-trade/statistics-and-market-information/by-product-sector/horticulture/horticulture-canadian-industry/sector-reports/statistical-overview-of-the-canadian-honey-industry-2013/?id=1411739633587>.

Alibaba 2016. The World's Leading Platform for Global Trade. Viitattu 28.12.2015
<http://www.alibaba.com/>.

Attac 2013. Finanssikriisi. Viitattu 18.1.2016
<http://maailmantalous.net/fi/abc/finanssikriisi>.

Conship Logistics 2010. Incoterms 2010. Viitattu 4.12.2015
<http://www.conship.biz/glossary.aspx?year=2010>.

Danske Bank 2016. Maksutavan valinta. Viitattu 16.1.2016
<http://www.danskebank.fi/fi-fi/Yritysasiakkaat/Keskisuuri-yritys/Trade-Finance/Maksutavanvalinta/Pages/Maksutavanvalinta.aspx>.

Elintarviketeollisuusliitto ry 2016. Elintarvikkeiden tuonti 2000, 2005 ja 2007- 2013. Viitattu 14.1.2016
http://www.etl.fi/media/aineistot/tilastot/vienti-ja-tuonti/elintarviketuonti_taulukko.pdf.

Eläinlääkinnällinen rajatarkastus 2016. Liitteet. N:o 1370. Viitattu 13.12.2015
<http://www.finlex.fi/data/sdliite/liite/4974.pdf>.

Euroopan Komissio 2015. Passituskäsikirja. TAXUD/A2/005/2015. Viitattu 3.11.2015
http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/customs/procedural_aspects/transit/common_community/transit_manual_fi.pdf.

Euroopan Komissio 2016. Verotus ja tulliliitto. Taric-kysely. Viitattu 2.1.2016
http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=fi&redirection-Date=20111012#.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1925/2006. Viitattu 16.12.2015
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:02006R1925-20140228&qid=1415095648714&from=FI>.

Euroopan parlamentti 2011. Parlamentin jäsenten esittämät kysymykset. Viitattu 20.11.2015
<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+WQ+E-2011-007702+0+DOC+XML+V0//FI>.

Europages 2016. Löydä toimialoja. Viitattu 28.12.2015
<http://www.europages.fi/>.

Evira 2010a. Elintarvikkeiden lentokuljetukset. Viitattu 12.12.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/kuljetus+ja+logistiikka/kansainvaliset+kuljetukset/lentokuljetukset..>

Evira 2010b. Elintarvikkeiden maakuljetukset. Viitattu 12.12.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/kuljetus+ja+logistiikka/kansainvaliset+kuljetukset/maakuljetukset/>.

Evira 2010c. Elintarvikkeiden merikuljetukset. Viitattu 12.12.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/kuljetus+ja+logistiikka/kansainvaliset+kuljetukset/merikuljetukset/>.

Evira 2011a. Elintarvikkeiden alkuperä. Viitattu 19.12.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/tietoa+elintarvikkeista/alkupera/>.

Evira 2011b. Elintarvikkeiden jäljitettävyys. Viitattu 9.12.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/jaljitettavaisuus/>.

Evira 2011c. Luomuelintarvikkeet. Viitattu 27.10.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/asiakokonaisuudet/luomu/elintarvikkeet/>.

Evira 2012a. Nimen ”hunaja” käyttö. Ohje. Viitattu 1.11.2015 ja 10.12.2015
http://www.evira.fi/files/attachments/fi/evira/lomakkeet_ja_ohjeet/elintarvikkeet/pakkausmerkinnat/hunaja_nimen_kaytto.pdf.

Evira 2012b. Täydentämisen ehdot. Viitattu 20.12.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/tietoa+elintarvikkeista/koostumus/elintarvikkeiden+taydentaminen+ravintoaineilla/taydentamisen+ehdot/>.

Evira 2014a. Elintarvikkeetun kansalliset laatujärjestelmät. Viitattu 9.12.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/kansalliset+laatuajarjestelmat/>.

Evira 2014b. Elintarvikeparanteet. Viitattu 13.11.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/elintarvikeparanteet/>.

Evira 2014c. Hunaja. Viitattu 27.10.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/tuotekohtaisia+vaatimuksia/hunaja/>.

Evira 2015a. Elintarvikelainsäädäntö. Viitattu 5.11.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/elintarvikelainsaadanto/>.

Evira 2015b. Elintarviketieto-opas elintarvikevalvojille ja elintarvikealan toimijoille. Viitattu: 21.12.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/tietoa+evirasta/julkaisu/?a=view&productId=385>.

Evira 2015c. Elintarvikkeiden lisäaineet. Viitattu 10.12.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/tietoa+elintarvikkeista/koostumus/elintarvikeparanteet/lisaaineet/>.

Evira 2015d. Elintarvikkeiden pakkausmerkinnät. Viitattu 8.12.2015 ja 20.12.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/pakkausmerkinnat/>.

Evira 2015e. Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuonti EU:n ulkopuolisista maista. Viitattu 8.12.2015 ja 8.1.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/tuonti+ja+vienti/tuonti+eu+n+ulkopuolelta/>.

Evira 2015f. Hunajan ja muiden mehiläistuotteiden tuonti. Viitattu 28.11.2015 ja 8.12.2015 ja 13.12.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/tuonti+ja+vienti/tuonti+eu+n+ulkopuolelta/hunaja+ja+muut+mehilaistuotteet/>.

Evira 2015g. Ilmoitus täydennetyn elintarvikkeen markkinoille saattamisesta. Viitattu 10.12.2015
<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/elintarvikkeiden+taydentaminen+ravintoaineilla/ilmoitus+taydennetyn+elintarvikkeen+markkinoille+saattamisesta/>.

Evira 2015h. Lainsäädäntö. Viitattu 18.12.2015

<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/tietoa+elintarvikkeista/koostumus/elintarvikeparanteet/lainsaadanto/>.

Evira 2015i. Ohje rajaeläinlääkäreille ja tuojille asiakirjojen ristiintarkastuksesta sekä tunnistustarkastuksen ja fyysisen tarkastuksen vaiheista. Viitattu 6.12.2015

http://www.evira.fi/files/attachments/fi/elintarvikkeet/tuonti_ ja_vienti/tuonti/18137_nettoihje_asiakirja_ ja_tunnistustarkastuksista_seka_fyysisesta_tarkastuksesta_10.12.2015.pdf.

Evira 2015j. Tuonti erityissopimusmaista. Viitattu 30.10.2015

<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/tuonti+ja+vienti/tuonti+eu+n+ulkopuolelta/tuonti+erityissopimusmaista/>.

Evira 2015k. Valvontaohje. Viitattu 30.11.2015

<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/tietoa+elintarvikkeista/koostumus/elintarvikeparanteet/valvontaohje/>.

Evira 2016. Täydennettyjen elintarvikkeiden sallitut vitamiinit ja kivennäisaineet ja niiden lähteet. Viitattu 28.1.2016

<http://www.evira.fi/portal/fi/elintarvikkeet/valmistus+ja+myynti/elintarvikkeiden+taydentaminen+ravintoaineilla/taydennettyjen+elintarvikkeiden+sallitut+vitamiinit+ja+kivennaisaineet+ja+niiden+lahteet>.

Finnlines 2016. Satamat ja Viikkoaikataulut. Viitattu 14.1.2016

http://www.finnlines.com/rahti/aikataulut_ ja_satamat/satamat.

Fintra 2002. Tuontioapas. 7. painos. Helsinki: Multiprint Oy.

Hunaja - makua ja hyvinvointia. 2016a. Erilaiset hunajat. Viitattu 17.1.2016

<http://www.hunaja.net/hunajatietoa/erilaiset-hunajat/>.

Hunaja – makua ja hyvinvointia. 2016b. Hunajan terveellisyys. Viitattu 17.1.2016

<http://www.hunaja.net/hunajatietoa/hunajan-terveellisyys/>.

Hunaja – makua ja hyvinvointia. 2016c. Luomuhunaja. Viitattu 27.10.2015

<http://www.hunaja.net/hunajatietoa/luomuhunaja/>.

Hunaja – makua ja hyvinvointia. 2016d. Miten hunaja tehdään? Viitattu 17.1.2016

<http://www.hunaja.net/miten-hunaja-tehdaan/>.

Hunajainen Sam. 2016a. Eri hunajalaadut. Viitattu 16.12.2015 ja 15.1.2016

<http://www.hunajainensam.fi/eri-hunajalaadut/>.

Hunajainen Sam. 2016b. Hunajan koostumus. Viitattu 15.1.2016

<http://www.hunajainensam.fi/hunajan-koostumus/>.

Hunajainen Sam. 2016c. Hunajan matka Suomeen. Viitattu 18.12.2015 ja 15.1.2016

<http://www.hunajainensam.fi/hunajan-matka-suomeen/>.

Hunajainen Sam. 2016d. Luomuhunaja - puhtaasti luonnosta. Viitattu 27.10.2015

<http://www.hunajainensam.fi/luomuhunaja-puhtaasti-luonnosta/>.

ICC Finland .2016. Toimitusten hallinta ICC Incoterms 2010. Viitattu 4.12.2015

<http://www.icc.fi/toimitusten-hallinta-icc-incoterms-2010>.

If 2006. Tavarankuljetusvakuutus. Viitattu 14.1.2016

https://www.if.fi/web/fi/sitecollectiondocuments/commercial/kuljetusvakuutukset/50677_tavarankuljetusvakuutus.pdf.

ISO 2016. ISO 9000-Quality management. Viitattu 18.1.2016
http://www.iso.org/iso/home/standards/management-standards/iso_9000.htm.

IHEO 2016. International honey exporters organization. Viitattu 28.12.2015
<http://iheo.org/?m=Publico&a=homePublico>.

Jykes 2016. Usein kysyttyä. Viitattu 18.1.2016
<http://www.jykes.fi/fi/tietopaketti/11-palvelut/kansainvaelisty/1209-usein-kysyttya>.

Karlsson, J. & Kinnunen, J. 2016. K&K Laki. Puitesopimus. Viitattu 26.10.2015
<http://www.kk-laki.fi/fi-FI/sopimukset-ja-asiakirjat/12-sopimukset-ja-asiakirjat/135-puitesopimus>.

Kauppa- ja teollisuusministeriön asetus hunajasta 447/2003. Viitattu 12.12.2015
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2003/20030447>.

Kauppakamari 2016. E8 Tullaustoimintaan liittyvä lainsäädäntö. Viitattu 18.1.2016
<http://kauppakamaritieto.fi/fi/haku/?q=tullikoodeksi>.

Komission päätös Kolmansien maiden neuvoston direktiivin 96/23/EY 29 artiklan mukaisesti toimittamien suunnitelmien hyväksymisestä 2011. Viitattu 16.12.2015
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1397546717026&uri=CELEX:02011D0163-20150801>.

Komission täytäntöönpanopäätös (EU) 2015/1338. kolmansien maiden neuvoston direktiivin 96/23/EY 29 artiklan mukaisesti toimittamien suunnitelmien hyväksymisestä annetun päätöksen 2011/163/EU muuttamisesta. Viitattu 16.12.2015
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex:32015D1338>.

Kompass 2016. Kasvata liiketoimintaasi kansainvälisillä markkinoilla. Viitattu 28.12.2015
<http://fi.kompass.com/>.

Logistiikan maailma 2016a. Hankintaprosessi. Viitattu 26.10.2015
<http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Hankintaprosessi>.

Logistiikan maailma 2016b. Huolitsija ja tullaustoiminta. Viitattu 19.10.2015
http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Huolitsija_ja_tullaustoiminta.

Logistiikan maailma 2016c. Lentokuljetus. Viitattu 2.1.2016
<http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Lentokuljetus>.

Logistiikan maailma 2016d. Merikuljetukset. Viitattu 2.1.2016
<http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Merikuljetukset>.

Logistiikan maailma 2016e. Tulliselvitysmuodot. Viitattu 28.10
<http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Tulliselvitysmuodot>.

Logistiikan maailma 2016f. Vientitullaus. Viitattu 14.1.2016
<http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Vientitullaus>.

Logistiikan maailma 2016g. Vinkkejä maahantuontia EU:n ulkopuolelta aloittavalle yritykselle. Viitattu 20.12.2015
http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Vinkkej%C3%A4_maahantuontia_EU:n_ulkopuolelta_aloittavalle_yritykselle.

Logistiikan maailma 2016h. Ulkokauppa. Viitattu 19.10.2015
<http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Ulkokauppa>.

Logistiikan maailma 2016i. Yhteisökauppa eli sisäkauppa. Viitattu 19.10.2015
http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Yhteis%C3%B6kauppa_eli_sis%C3%A4kauppa.

Logistiikan maailma 2016j. Yhteisön tullitariffi TARIC. Viitattu 18.1.2016
http://www.logistiikanmaailma.fi/wiki/Yhteis%C3%B6n_tullitariffi_TARIC.

Maa- ja metsätalousministeriön asetus eläimistä saatavien elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden eläinlääkinnällisistä rajatarkastuksista 1370/2004. Viitattu 13.12.2015
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2004/20041370>.

Maa- ja metsätalousministeriön asetus eläimistä saatavien elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden eläinlääkinnällisistä rajatarkastuksista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muuttamisesta 341/2006. Viitattu 13.12.2015
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20060341>.

Maa- ja metsätalousministeriön asetus Euroopan yhteisön ulkopuolisista maista tuotavista mehiläistuotteista 896/2006. Viitattu 13.12.2015
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20060896>.

Maa- ja metsätalousministeriön asetus Euroopan yhteisön ulkopuolisista maista tuotavista mehiläistuotteista annetun maa- ja metsätalousministeriön asetuksen muuttamisesta 72/2013. Viitattu 13.12.2015
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20130072#Pidp1535744>.

Maaseudun Tulevaisuus 2012. Kotimainen hunaja uhkaa loppua ennen kevättä. Viitattu 17.1.2016
<http://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/kotimainen-hunaja-uhkaa-loppua-ennen-kev%C3%A4tt%C3%A4-1.28276> .

Maersk Line 2016. Samba - Rountrip. Viitattu 14.1.2016
<http://www.maerskline.com/fi-fi/shipping-services/routenet/maersk-line-network/south-america/samba-roundtrip>.

Melin, K. 2011. Ulkomaankaupan menettelyt - vienti ja tuonti. 1. painos. AMK-Kustannus Oy.

Minilex 2015-2016. Mikä on vekseli? Viitattu 18.1.2016
<http://www.minilex.fi/a/mik%C3%A4-on-vekseli>.

Mäyry, A. 2005. Elintarvikealan tiede- ja ammattilehti 1/2005. ISO 22 000 yleistyy nopeasti elintarvikeketjussa. Viitattu 1.2.2016
<http://kehittyvaelintarvike.fi/teemajutut/14-iso-22-000-yleistyy-nopeasti-elintarvikeketjussa>.

Neuvoston direktiivi 2001/110/EY. Euroopan yhteisöjen virallinen lehti. Viitattu 16.12.2015
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:010:0047:0052:FI:PDF>.

Nordea 2016. Ulkomaankaupan maksutapoja. Viitattu 16.1.2016
<http://www.nordea.fi/yritysasiakkaat/riskienhallinta/ulkomaankauppa/ulkomaankaupan-maksutapoja.html> .

Pehkonen, E. 2000. Vienti- ja tuontitoiminta. 1. painos. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Pirnes, H. & Kukkola, E. 2002. Kansainvälisen liiketoiminnan käsikirja. 1. painos. Vantaa: WSOY / Tummavuoren Kirjapaino Oy.

Pohjola 2016. Tavarankuljetusvakuutus. Viitattu 14.1.2016
<https://www.pohjola.fi/pohjola/yritys--ja-yhteisoasiakkaat/vakuutukset/vakuutustuotteet/omaisuusvakuutukset/tavarankuljetusvakuutus?cid=330802310>.

Sea-Distances 2016. Sea distances / Port distances. Viitattu 17.2.2016
<http://www.sea-distances.org/>.

Sea Rates 2016. Book shipment. Viitattu 17.2.2016
<https://www.searates.com/>.

Slowtravel experience 2016. Freightler Travel, Europe – South America. Viitattu: 14.1.2016
<http://www.langsamreisen.de/en/freightertravel/europe-south-america/brazil-argentina/>.

Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry. 2016. Mitä huolinta on. Viitattu 24.10.2015
<http://www.huolintaliitto.fi/tietoa-alasta/mita-huolinta-on.html>.

Suomen Huolintaliikkeiden Liitto ry. 2010. Huolinta-alan käsikirja. Uudistettu painos. Vantaa: Suomen Spedservice Oy.

Suomen Mehiläishoitajain Liitto 2015. Mehiläistarhaus Suomessa -esitys. Viitattu 16.1.2015
<http://www.mehilaishoitajat.fi/liitto/mehilaisalan-tilastoja-ja-tietoj/>.

Taloussanommat 2011. Finanssikriisi vaikutti Suomeen poikkeuksellisen paljon. Viitattu 17.1.2016
<http://www.taloussanommat.fi/kansantalous/2011/03/15/finanssikriisi-vaikutti-suomeen-poikkeuksellisen-paljon/20113687/12>.

Taloussanommat 2016a. Taloussanakirja: tullitariffi. Viitattu 18.1.2016
<http://www.taloussanommat.fi/porssi/sanakirja/termi/tullitariffi/>.

Taloussanommat 2016b. Taloussanakirja: valuuttaklausuuli. Viitattu 18.1.2016
<http://www.taloussanommat.fi/porssi/sanakirja/termi/valuuttaklausuuli/>.

The Guardian 2010. Modern cargo ships slow to the speed of the sailing clippers. Viitattu 17.2.2016
<http://www.theguardian.com/environment/2010/jul/25/slow-ships-cut-greenhouse-emissions>.

Tradekey 2016. Your key to global trade. Viitattu 28.12.2015
<http://www.tradekey.com/>.

Tulli 2009a. Miten tullausarvo selvitetään? Viitattu 2.1.2016 http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/tuonti/tullausarvo/miten_selvitetaan/index.jsp.

Tulli 2009b. Tulli-ilmoitus. Viitattu 2.1.2016
http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/tuonti/saapuminen/tulli_ilmoitus/index.jsp.

Tulli 2011. Rajoituskäsikirja. Eläinlääkinnällinen rajatarkastus. Viitattu 13.12.2015
http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/julkaisut_ja_esitteet/kasikirjat/rajoituskasikirja/liitetiedostot/elainlaakinnallinen_rajatarkastus.pdf.

Tulli 2012. Mitä on passitus? Viitattu 3.11.2015
http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/muut_tullimenettelyt/passitus/.

Tulli. 2013. Tullittomuus tullittomuusasetuksen perusteella. Viitattu 30.10.2015
http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/tuonti/tullittomuus/Tullittomuus_tullittomuusasetuksen_perusteella.pdf.

Tulli 2014. Miten annan tulli-ilmoituksen? Viitattu 2.1.2016
http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/tuonti/tulli_ilmoitus/index.jsp.

Tulli 2015a. Suomen käyttötariffi 1.1.2015. Viitattu 3.1.2016
http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/julkaisut_ja_esitteet/kasikirjat/kayttotariffi/johdanto.pdf.

Tulli 2015b. Aikasarjat. Tuoni ja vienti vuosina 1881-2014 maittain. Viitattu 3.1.2016
http://www.tulli.fi/fi/suomen_tulli/ulkomaankauppatilastot/tilastoja/aikasarja/index.jsp.

Tulli 2015c. Mitä tarkoitetaan etuuskohtelulla? Viitattu 28.10.2015
<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/tuonti/etuskohtelut/index.jsp>.

Tulli 2015d. Polkumyynti- ja tasoitustullit. Viitattu 18.1.2016
http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/tuonti/mita_maksaa/polkumyyntitullit/index.jsp.

Tulli 2015e. Tariffikiintiöt. Viitattu 29.10.2015

<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/tuonti/etuuskohtelut/tariffikiintiot/index.jsp>.

Tulli 2015f. Tullietuudet tavaran alkuperän perusteella. Viitattu 28.10.2015

http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/tuonti/etuuskohtelut/tullietuudet_alkupera/index.jsp.

Tulli 2015g. Tullisuspensiot. Viitattu 29.10.2015

<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/tuonti/etuuskohtelut/tullisuspensiot/index.jsp>.

Tulli 2016a. EU:n yleinen tullietuusjärjestelmä kehitysmaille (GSP) vuosina 2014 – 2023. Viitattu 30.10.2015

http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/tuonti/etuuskohtelut/kehitysmaille_tullietuuksia/index.jsp.

Tulli. 2016b. Tervetuloa nettituontiin. Viitattu 2.1.2016

<https://asiointi.tulli.fi/nettituonti/mainpage.html> .

Tuotteiden nimet ja määritelmät 2016. Liitteet. N:o 447. Viitattu 12.12.2015

<http://www.finlex.fi/data/sdliite/liite/4610.pdf>.

Villamora 2016. Apiculture tradition and international experience. Viitattu 12.1.2016

<http://www.villamoramiel.com.ar/eng/index.php>.

Yrittäjät 2014. Maahantuonti EU:n ulkopuolelta. Viitattu 21.10.2015

<http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yritystoiminnanabc/kv/maahantuonti-eu-n-ulkopuolelta/>.

World's top exports 2014. Natural Honey Exports by Country. Viitattu 16.12.2015

<http://www.worldstopexports.com/natural-honey-exporters/4253>.